

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.—80
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročitih primeren
 popust po dogovoru.
== Poslano: ==
 Enostolpna pettivrsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izveneml nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejema. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Neprimerljivo junaštvo III. zbora.

Izredno težke italijanske izgube. - Najtežji topniški ogenj ob Soči. - Novi boji pri Berestečku. - Odločilni angleško-francoski napad ob reki Somme z najtežjimi izgubami odhit.

Dve leti.

Gospodova nedelja 26. julija 1914! Ponoči je vstala in z zarjo se je bliskovito širila beseda: Mobilizacija. Naš cesar je ta dan odredil delno mobilizacijo avstrijske armade; prihodnje dni so sledile vojne napovedi in v avgustu je stala skoro cela Evropa v strašni vojni. Čudovito vzorno se je vršila mobilizacija in sredi avgusta so marširale naše čete po Galiciji proti Rusiji.

Ta dan je bil mobiliziran ves naš slovenski narod. Ali je bila hiša, ki ne bi dala očeta ali sina cesarju? Ne samo moških, tudi matere z otroci je mobilizacija poklicala: spremljale so svoje s celo družino na železnico in v mesto; klicala jih je v cerkev k molitvi in na polje na delo. Saj je znano, da je naš zdrav narod dal največ odstotkov vojakov; vsako prebiranje je to vnovič pokazalo. Pred sodbo zgodovine bo naš mali narod stal velik. V tej vojni smo popolnoma pozabili nase in mislili samo na državo. Naš cilj je bil, kar je zahtevala ura: ohraniti državo. Nismo iskali prepira, ne dobička zase, Mir smo hoteli doma, da bomo zunaj na fronti močnejši in pravi. In taki so bili naši očetje in sinovi. Prvi boji v Galiciji v vročih avgustovih dneh. Przemyslany, Gologory! Slovenski polki. In potem tisto strašno zadrževanje ruske povodni. Volčja dolina! in nazadnje Karpati. Uradna poročila pričajo, da je bil naš narod s svojimi junaki zmeraj tam, kjer je bilo opraviti najhujše delo. Tako na severu, tako ob Soči; tako v Tirolah. V začetku nas je vojna videla junake, dve leti smo rasti v vestih žrtvah in za zaključek dveh let nam Höferjeva uradna poročila ponavljajo s priprosto besedo: naši so se v najhujši uri prav posebno izkazali. To nam je v zadoščenje, toda vemo to. da vse to ni bilo mogoče brez žrtve. Pri Bogu, v naših srcih in posebno v srcih naših še živih po strelskih jarkih so zapisane vse žrtve in darovana življenja.

Vemo, kaj smo dali in da je tega bilo veliko. In dali smo radi od srca, ker je bilo dano tudi za boljšo usodo naše slovenske domovine. S smrtjo smo si potrdili pravico do boljšega življenja. V teh strašnih časih nam je tudi slovenska domovina stopila še bolj globoko v naša srca. Dveletna vojna naj vsemu svetu ne priča samo o junaštvu in zvestobi slovenskega naroda do države, ampak naj to pove vsem zopernikom: ta narod bo v mirnih časih znal braniti tudi svoje lastno narodno življenje. V ustavnih obliki in po božji in cesarski pravici bomo mislili tudi nase in znali bomo priti do svojih pravic. Kje je tisti, ki bi si sedaj upal deliti krivico naši zemlji in njenim otrokom? V teh dveh letih je naš narod mobiliziral svojo silo za obstoj države in zvesto je to vršil povsod. V trdnem zaupanju v Boga, njegovo pomoč in pravico, stoji v krvavem boju za boljšo prihodnost Avstrije in Slovenije.

Slovenci na Beneškem.

Na Beneškem živi okrog 40.000 Slovencev, katere zastopa v italijanski zbornici žid Morigio. Trudi se sicer ta poslanec za svoj volilni okraj, pa kdor količ kaj pozna slovensko Benečijo, ve, da ta poslanec trud ni toliko skrb za blagor Slovencev, ampak le neukroščeno hrepenenje, da čim prej po-

italijani beneške Slovence ter zatre slovenski, po njihovo »barbarski« jeziki v Italiji. Zato je tudi slovenski del Benečije v vsakem oziru zelo zanemarjen. V hribovitih in gorskih delu poti nobenih, niti kolovozov, celo v veliki vasi so same kozje steze, po katerih ubogi beneški slovenski trpin znaša in odnaša vse na svojem hrbtu oziroma glavi. Sedaj je tam mnogo potov in cest, a ne iz ljubezni do Slovencev, ampak radi vojske. — V vsej Benečiji ni niti ene slovenske šole, vsoli se sploh ne sme izpregovoriti slovenske besedice, ker Italija noče poznati in priznati slovenskega jezika. Po vaseh so nastavljene učiteljice, ki navadno ne razumejo niti besedice slovensčine. Te vtepaajo skozi tri leta beneškimi slovenskim otrokom italijansko učenost v glavo. — Županstva uradujejo le v italijanskem jeziku. Županske posle vodi tajnik imenovan od vlade, slovenskega jezika popolnoma nezmožen. Župan je domačin Slovenec, ki lomi za silo italijanščino oziroma furlanščino. Tajnik pa je tuje Italijan, ki gospodari in posluje v občinskem uradu, kakor mu kaže, župan mora podpisati, četudi ne ve, kaj podpiše. Raznih odredb od raznih uradov ne razglasa občinski obhodnik pred cerkvijo. Čemu tudi? Saj italijanščine slovensko ljudstvo ne razume. Pač pa take važne in koristne odredbe naprošen, razglasi in pojasni duhovnik v slovenskem jeziku ljudstvu v cerkvi, kjer edino sme slovensko govoriti, na vseh drugih javnih prostorih oziroma uradih mu je zabranjeno rabiti slovenski jezik. Tudi je duhovniku prepovedano poučevati krščanski nauk v šoli. Krščanski nauk sme in ga tudi uči v cerkvi, kamor hodijo otroci, da se pripravijo za sprejem sv. zakramentov in se nauče potrebnih verskih resnic. Tako je slovenski jezik na Beneškem zaničevan in zatiran. Le mati na domačem ognjišču in duhovnik v cerkvi učita in vzgajata otroke v slovenskem jeziku. Zato pa je beneški Slovenec globoko veren. Po triletnem mukepolnem italijanskem poduku je otrok izpuščen iz šole. Uspeh si čitatelj lahko sam predstavlja. Otrok takorekoč se od starišev nauči čitati slovensko. Kajti beneški Slovenec zelo rad čita slovenske knjige. Nad vse ljubi in dragi so mu slovenski molitveniki. V materinem jeziku moli, prepeva, se zahvaljuje in priporoča ljubemu Bogu. Noče sicer lepih elegantnih molitvenikov italijanskih, ki se dobe za par centesimov, pač pa je zelo vesel, ako more dobiti slovenski molitvenik. Da beneški Slovenec rad čita slovenske knjige, nam priča Družba sv. Mohorja, ki je imela na Beneškem med revnim ljudstvom precej naročnikov. Zal, da se je pred nekaj leti začela od italijanske vlade gonja zoper slovensko časopisje in zoper Družbo sv. Mohorja. Goriški »Novi čas«, ki je imel na Beneškem veliko naročnikov in katerega so s posebnim zanimanjem čitali, je bil zaplenjen in prepovedan. Poslanci v državnem zboru in profesorji na vseučiliških stolicah so začeli ropotati zoper Slovenščino. Kajti »velika mati Italija« je bila v nevarnosti. Vse beneške slovenske duhovnike, ki so bili vpisani v Družbo sv. Mohorja, so imenovali panslaviste, rusofile, izdajalce domovine (traditori della patria). — Posebno žalostno pa je, da tudi na ordinari-

jatu v Vidmu nočejo poznati slovenskega jezika. K vmeščenju novega slovenskega župnika pošiljajo kanonika Italijana, kateri ima slavnostni govor slovenskemu ljudstvu in slovenskemu župniku v italijanščini, dasiravno imajo na razpolago tudi slovenskega jezika zmogljive kanonike. Nadškof videmski, četudi ima v svoji nadškofiji okrog 40.000 Slovencev, ni zmožen niti enega stavka slovensčine. Leta 1912. je imel v slovenskem delu svoje nadškofije kanonično vizitacijo. Povsod so ga Slovenci z veliko slovesnostjo sprejeli. Birmanci so lepo in gladko odgovarjali, ko jih je duhovnik izpraševal v krščanskem nauku, nadškof je poslušal, zadovoljno kimal, a razumel ni, pač pa je v nemalo presenečenje beneške duhovščine izrazil svoje začudenje, ker ne znajo otroci v italijanskem jeziku vsaj moliti. Na to je imel nadškof pridigo, seveda v italijanščini. Toda kdo ga je razumel? Duhovniki, slučajno navzoči, karabinarji, po naše orožniki in ka. upokojeni finančar. Milo so zrlé pobožne ženice v nadškofa, poslušale, a razumele ga niso. Videmska nadškofija ima mnogo izvrstnih govornikov med župniki in menihi, ki so zmogljivi slovenskega jezika. Kako hvaležno bi bilo ljudstvo, ko bi bil vprilo nadškofa v nadškofovem imenu v slovenskem jeziku pridigal kak kanonik. A razumimo: »mati Italija« se bila grdo držala ali pa je morala biti celo prepovedala nadškofu posluševati se slovenskega jezika pri kanonični vizitaciji. Kako prav je storila sv. Stolica, da je italijanskim škofom vzela oziroma prepovedala jurisdikcijo, katero so si sami dali v od Italijanov zasedenih krajih, ter imenovala naše avstrijske župnike-dekane za svoje neposredne namestnike.

Te spomine na tužno Benečijo je vzbudilo gromenje topov ob Soči v podpisnem, kateri je živel več let na beneški meji, spoznal vrline nadarjenega vernega pobožnega slovenskega ljudstva ter gledal njega trpljenje in zapuščenost.

»I nostri custodi slavi«, t. j. naše slovenske čuvaje je imenoval poslanec Morigio 15. junija 1914 v italijanski zbornici beneške Slovence. In ti »custodi slavi«, kaj imate od Italije? Italija jim ni mati, ampak črna, kruta mačeha, ki jih zaničuje, prezira in tepta. In to že od l. 1866., ko so bili »odrešeni«. In na ta način hoče Italija, ki se v tej svetovni vojski, kakor povdarja pred vsem svetom, bori zoper »barbarsko« Avstrijo za pravice in kulturo narodov, tudi druge Slovence in Hrvate »odrešiti« in »kultivirati«. — Ob Soči so naši vojakii ujeli oddelek Italijanov, med katerimi je bil en beneški Slovenec. Ko so se ustavili v neki vasi, je vrli beneški slovenski dečko radostno vskliknil: »Bog daj, da bi Avstrijci prodrli globoko v Italijo, slavno zmagali, da bi tudi mi beneški Slovenci zopet prišli pod Avstrijo ter bili združeni z vami Slovenci.« To želimo vsi Avstrijci in posebno še mi Slovenci.

Valentin.

Kavarna „Municipio“ v Trstu.

Ako greš v Trstu mimo magistrata, opaziš prilično ne ravno veliko kavarno.

O vsakem času, posebno po uradnih urah na magistratu si jo videl bogato zasedeno. Bila je dobro idoča in priljubljena kavarna. Pri mizah so sedele navadno majhne družbe 4 do 8 oseb; to je napravilo utis, da se ti ljudje vsled dolge navade obiskovati isto kavarno, poznajo, ne da bi imeli kaj več potrebe, popraševati se o zasebnih zadevah. Samo ako je vstopil tujec, se je opazilo na zunanosti, kako se je tu ali tam vzdignila glava in mu je sledil pogled, pri sosednji mizi se je moglo opaziti isto, kar je dokazovalo, da se vsi ti do zadnjega medsebojno zelo dobro poznajo.

Bili so nižji in srednji uradniki, ki so to kavarno obiskovali, učitelji, trgovci; čestokrat si mogel med njimi opaziti tega ali onega elegantnega gospoda ali pa častnika s kake italijanske ladje, ki je bila ravno zasidrana v luki. Natakariji so hodili med mizami sem in tja, kakor imajo navado pazljivi in vse navade svojih goslov poznajočiji natakariji. Tu so potegnili iz prsnega žepa kak časopis in ga osebno ponudili gostu, ali so se pa tam priklonili k njemu z nekim zaupljivim poročilom in pogovor — mogel bi ga opaziti zelo pazljiv opazovalec — je bil končno zelo tih ali pa je bil čisto glasan in moglo se je čuti, da se je razvnel o čisto nedolžnem, o športni zabavi ali o čem podobnem.

Ti časopisi pa, ki so se delili s tako nedolžno dopadljivostjo, so bili »Corriere della sera«, »Resto del Carlino«, »Gazzettino«, »Grande Italia«, »Ora o mai« in vsi drugi iz kraljestva utihotapljeni listi, ki so vrveli z žalitvami na našega cesarja in naznanjevali, da je čisto blizu dan odrešenja. Prišli so semkaj z ladjami »Servizii marittime«, ali med odbijalnimi ploščami vagona, ali so bili vtaknjeni za okna, ali z avtomobilom, ki je vzdrazil promet enkrat na teden med Vidmom in Trstom, in so jih raznašali skrivni raznašalci; kajti branje teh časopisov je bilo strogo prepovedano. In ljudje, ki so jih brali, te nedolžne majhne družbe pri mizah, niso bili nič drugega kot oddelki dobro organizirane veleizdajalske tajne zveze, ki so imeli vsak svojo nalogo in od katerih niso namenoma ničesar vedeli, med tem ko so bili natakariji njih pazitelji.

Tu se je nahajala neka miza, kjer so izdajali ponarejene polne liste onim, ki so imeli vzrok, da si že sedaj poiščejo pot čez mejo, ali zaupnikom, ki so bili poslani s tajnimi navodili semkaj čez mejo. Tamkaj pri neki mizi, kjer so ljubitelji narave nabirali fotografije ali pa razglednice pokrajine; ali vse to so bile ravno one pokrajine, kjer so se nahajale avstrijske vtrdbe, vse to je slo na naslov laškega generalnega štaba. Pri tretji mizi so bila zopet sestavljena imena za neko patriotično slavnost; ako si si jih pa malo bližje ogledal, tvorila so črno in belo listo; slavnost je bila ukorakanje italijanskih čet in v listah so se že nahajale imena dobrih avstrijskih patriotov, katere naj bi se zaprlo in se jih oropalo premoženja, in oni »patrioti« — večinoma mladi pobje, ki so se spadali pod šolsko disciplino — iz katerih naj bi se ustanovile prostovoljske tople, ki bi potem s sovražnikom korakale proti lastnim četam. Tako je bilo v dnevih, tednih in mesecih pred izbruhom vojne v Italijo; tako ni moralo biti samo v Trstu in v kavarni, o kateri govorim, niti se je mogla v resnici tako imenovati, kakor pripovedujem; kajti kaj podobnega kakor kavarna »Municipio«, se je nahajalo v vseh krajih Avstrije, kjer stanujejo Lahi, pa naj se sedaj

tako ali tako imenuje: ali čisto se je ime-
novalo tudi tako, kar bi se reklo sloven-
sko »k magistratu« in ni bil to noben slu-
čaj. Neka mrzlična nepotrpežljivost in ne-
mir je zasegel cel jug. Kdor ni bil udele-
žen — na čast laškimi Avstrijcem, se mora
priznati, da jih je bilo vedno nekaj, pred
vsem kmečko ljudstvo, — je bil razdražen
vsled skrivnostnih in gotovih naznanil dru-
gih. Vračali so se ljudje iz kraljestva in na-
znanjali, kateri dan bo izbruhnila vojna in
kedar — sam Cadorna je rekel ali pa Bar-
zilai, poznejši minister »neodrešenece« —
bodo laške čete v Trstu ali v Borgu in
Perginah. Mnogi, ki so bili preveč dostoj-
ni, da bi se udeleževali takih dogodkov,
vendar iz strahu niso gledali cele stvari
od daleč, da bi se ne morali pri ukoraka-
nju Italijanov za svoje brezbrizno ali celo
avstrijsko mišljenje pokoriti; drugi so bili
v skrbeh, da si ne uničijo trgovine, bali so
se vpliva bank, ki so delovale za irreden-
to, in nenaklonjenosti oblasti. Tako so
grajali predrznost drugih — nekimi čudnim
posmehom ali so molčali, kakor da bi ho-
teli reči: ti razumeš, da nisem nič več do-
volj mlad, da bi sam sodil, ali ni dvoja-
ma, na kateri strani je moje srce.

Kajti to je bilo neverjetno: kakor je
bilo glavno zbirališče večinoma kavarna
»Municipio«, je stal v Trstu te zločin-
ske gonje skoro vedno župan ali pa sam
magistrat. Magistrat in uradniki, mestni
učitelji; profesorji od mesta ali dežele
vzdrževanih srednjih šol; borzne dvorane,
uradniki mestne planarne, odvjetniki, sod-
niki, so tvorili temeljno četo irredente.
Župan, učitelji, občinski uradniki so v za-
četku vojske zbežali v Italijo ali so jih
moralo poloviti. Nehote se vprašamo, kako
je bilo vendar to mogoče? Povsodi in v
vsakem stanu se nahajajo nezanesljivi in
zločinski ljudje, kako pa je moglo priti do
tega, da so zapeljali cel narod? Kajti celo
ljudstvo ni slabo, tudi naši Italijani niso
slabi, od katerih so se mnogi, ki so se iz-
ognili slabemu vplivu, hrabro borili na ga-
liških bojnih poljanah za našo domovino.
Kako se more dogoditi, da je ljudstvo, od
katerih je zapeljano, ki so naročeni, vzdrži
v redu in k temu vzgoji?

Ne vem, ali ti je znana beseda »avto-
nomija«. Pomeni v resnici nekaj lepega:
pravico meščanov v državi, da se sami vla-
dajo, kolikor je to pač v korist skupnim
interesom. Tako n. pr. potom deželnih
zborov dobivajo dežele zakone — to se
razume z dovoljenjem cesarja — ali ti vo-
lijo tudi deželne odbore, namestnike po-
slancev ali kakor se že imenujejo v posa-
meznih deželah in to so neke vrste manjša
ministrstva, katera delajo za deželo v maj-
hnem, to, kar delajo ministrstva v velikem
za državo. In ali ni pri občini in še manj-
šem, takisto?

Dežela ali večje mesto je torej v državi zo-
pet, majhen državen otok, ki ima končno
namen, da se čutijo ljudje prosti in da se
svobodno gibljejo. To se razume, da leži v
tem tudi velika nevarnost. Ako se je en-
krat irredentizem ukoreninil, tako je bila
ta avtonomija, ki je magistratom in deže-
lam končno dovolila udeleževati to, kar
so nameravali. (Dalje.)

O pospeševanju tujkega prometa.

O tem piše poslanec dr. Steinwender
v »Tagespost«:

Za tujski promet v Avstriji prihajajo
v poštev tri ozemlja, ki iz docela različnih
vzrokov potezajo nase obiskovalce: Alp-
ske dežele, češka kopališča in Dunaj. Na
vsakega teh ozemelj je vojna čisto različno
učinkovala; Dunaj je polnejši nego kdaj,
češka kopališča niso slabo zasedena, alpe
so pa, izvzemši dunajsko okolico, prazne.
Sedaj so v tiru priprave, da se tujski pro-
met po vojni nanovo poživijo, toda zdaj se,
kakor bi se stvar ne bila prijala na prave-
nem koncu. Začeti se misli na Dunaju,
kjer promet niti trpel ni; zgraditi se ima
ne baš potrebna centralna palača za vod-
stvo prometa, aranžirati hočejo potovanja
od Hamburga do Carigrada, deželne zveze
pa naj se lepo tiho podrede. Toda ravno
pokrajinske različenosti so glavni vzrok za to,
da sploh prihajajo tujci, in ravno zato
se mora tudi pospeševalno delovanje or-
ganizirati po deželah.

S tem pa naj ne bo rečeno, da naj bi
se ničesar ne izpremenilo na načinu, ka-
kor je država doslej pospeševala tujski
promet. Nasprotno. S pol milijonom, ki je
letno na razpolago v to svrhu, se seveda
ne da posebnega začeti, toda tako, kakor
se porabi, je škoda tudi za to malo de-
narja. V dokaz nekaj podatkov iz poslo-
vanja v letu 1913. V tem letu se je bilo
izdalo 432.729 K; od tega odpade 175.093
kron na subvencije zvezd in ta postavka
se je bila utegnila porabiti vseskozi pra-
vilno v smislu krajevnih potreb, kar se o
ostalih 257.636 K ne more trditi.

Najbolj izzivajo kritiko splošni izdatki
v skupnem znesku 101.398 K. Za pisatelje
in časnike se je izdalo 12.057 K, kar je
očividno veliko premalo, kajti dobro pisa-
ne in privlačno opremljene publikacije so
najuspešnejša reklama. Še enkrat toliki
znesek se je porabil za razstave v Parizu

in na Dunaju, čemur gotovo ni prigravar-
jati. Toda čisto čudne so subvencije 41.500
kron Lloyd, 18.300 K mednarodni družbi
za spalne vozove in 3000 K južni železnici.
Saj je pospeševanje tujkega prometa v naj-
lastnejšem interesu vseh teh treh trans-
portnih podjetij; da bi jih za propagando
še posebej plačevali, je naravnost nerazu-
umljivo. Lloyd je dobil leta 1913, od dr-
žave nad 9-6 milijona kron subvencij; da
sprejme razen tega za pospeševanje svo-
jega lastnega tujkega prometa še 41.500
kron, je razumljivo, ni pa razumljivo, da
mu jih dajo.

Ostale, neposredno od centrale dovo-
ljene subvencije znašajo 156.238 K, maj-
hen znesek, a še to malo bi bilo večinoma
bolje, če bi se bilo prihranilo. Dve paro-
brodni podjetji na Mondschem in Traun-
ském jezeru dobivate skupaj na leto po
30.000 K subvencij. Zakaj in zakaj ravno
samo na teh dveh jezerih? Koča na Her-
mannskoglu pri Dunaju gotovo ne potre-
buje državne subvencije. Darila kopali-
škim krajem: Karlovim varom 5000, Jo-
hannisbadu 5000, Luhačovicam 10.000 in
Gräfenbergu 2000 K — se zde nekam ne-
spodobna. Slavnosti mesarske zadrug v
Hebu ali dveh strelskih društev utegnejo
biti čisto čedne, a čemu naj ti si dali me-
sariji in strelci kaj podariti od države? Ne-
kje postavijo bojniški spomenik, in čisto
prav je, da se podpira kiparska umetnost,
toda tujskemu prometu to ne gre nič mar.
V lovski razstavi, ki je po zaslugi obilnih
državnih subvencij zaključila z znatnim
čistim dobičkom, se je bilo izgubilo nekaj
razstavnih predmetov, za katere se ni na-
šlo nadomestila nikjer drugje nego v tuj-
skoprometnem kreditu.

Priporočati bi bilo naslednje izpre-
membe: Vrhovno vodstvo naj se osredo-
toči v železniškem ministrstvu, večina na-
log naj se prenese na deželne zveze, pove-
ča naj se literarna propaganda, za Dalma-
cijo naj se uvede na veliko zasnovana ak-
cija in črtajo naj se vsa nepotrebna, če-
tudi še tako nujno zahtevana darila.

Tragedija v Soči na Primorskem. Dve človeški žrtvi.

Pol ure hoda iz Soče proti Trenti na
levem bregu reke Soče stoji hiša »pri Ma-
tevezu«. Kakih 500 korakov nižje od hiše,
tudi na levem bregu reke stojijo dve staji,
kjer so stanovali zadnje čase begunci iz
Kala »Kaconovi«. V petek dne 21. t. m. se
je preselila vsa družina nekoliko višje
proti Trenti, le stara mati Katarina, stara
76 let, je ostala v starem stanovanju, češ-
tu dobim večkrat od vojakov juhe in
kruha.

V nedeljo dne 23. t. m. proti večeru,
nekako ob 7. uri je odšel 15 let stari »Ma-
tevez« Andrej iz Soče št. 61 kot po na-
vadi vsak dan, da prižene k hiši koze, ki
se pasejo čez dan po gošči. Zmraci se že,
a fanta, ki je bil vseskozi vzgleden in pri-
den, le ni domov. Ker so bili starši v skr-
beh, da se mu je morda kaj pripetilo, so
ga pričeli iskati v obližju. Na klicanje ga
pride iskat tudi sosed Matiče. Le-ta dospe
ob pol enajstih zvečer do gori imenovane
staje in mimoido hoče pozdraviti tudi
stanovalko v staji. Ker na pozdrav ni do-
bil odgovora, tedaj posveti skozi vrata z
žepno svetilko. Na kakih 30 cm od tal vi-
soko postavljeni provizorični postelji leži
starka na hrbtu, glavo nekoliko zasuknje-
no, noče visijo čez konec postelje s stopali
na tleh — mrtva. Ob postelji na tleh leži
kuhinjska ponovca prazna, znamenje, da
je žena nameravala kuhati si večerjo.

Moža, ko vidi, da je žena umorjena,
se poloti groza in hoče hitro oditi, meneč,
da bo morilec še kje v obližju. Kakih 30
korakov od tod, v kotu, ki ga tvorita plot
in precejšnja skala, opazi na tleh zopet
človeško postavo. Posveti s svetilko —
zopet grozen prizor. Na tleh leži 15letni
Andrej, tudi mrtev. Leži na hrbtu, čez
vrat preko desne, po tleh stegnjene roke,
stisnjene v pest, leži njegova lastna palica.
Očividno ga je morilec pritisnil s palico,
da ga je lažje obvladal. Leva roka, nekaj
poškodovana, leži skrčena na prsih. Desna
noga stegnjena, leva v kolenu nekoliko
upognjena od tal brez črevlja, ki je ležal
za dobro ped proč. Na vratu in glavi leži
preko 20 kg težka skala, položena bržko-
ne že mrtvemu. Na prostoru samem se
opažajo krepki odtisi čevljev (drse), zna-
menje, da se je žrtev obupno branila.

Kot se splošno sodi, se gre tu za po-
silstvo in dvojen umor. Žena je skoro goto-
vo klicala na pomoč. Na njen krik je pri-
hitel fant, ki je bil v obližju, pogledal, kaj
se je zgodilo. Zločinec pa videč nevarnost
je skočil proti fantu, ki je pa zbežal. Pri
usodepolnemu plotu je morilec fanta do-
hitel in dovršil novo grozovitost. — Sto-
rilca, ki ga pridno zasledujejo, še niso iz-
taknili.

Uspeh sv. očeta.

Lučano, 25. julija. Oficijozni vatikanski
list poroča, da so Nemčija, Francoska in
Angleška pritrdile predloži papeža, da se

družinski očetje, ki imajo najmanj po tri
otroke in so že nad 18 mesecev v vojnem
ujetništvu, internirajo v Švici.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 25. julija. Uradno:
Južno od Val Sugana je izvajal so-
vražnik vedno nove sunke. Pri Cima Ma-
ora je napredovala trikrat močna italijan-
ska pehota; vselej smo jo odbili, deloma
krvavo z ročnim borenjem. Na Monte Ze-
bio so popoldne zopet močno napadli. So-
vražniku se je posrečilo, da je vdrl v naš
jarek, a smo ga popolnoma vrgli iz njega.

Penovno napadajo Italijani s svežimi,
izpočitimi četami v tem odseku graški
zbor. Vsaki sovražni napor onemogoči že
v prejšnjih bojih neprimerna hrabrost čet
tega zbora. Ogenj italijanskega topništva
se je pri napadih dvignil do nenavadne
moči, a vse zaman. Izgube sovražnika so
vsak dan izredno težke.

Na Naglerspitze na Stilfserjochu so
odbili naš napad neke alpinske stotnije.
Na višinah južnovzhodno od Borgo sta se
izjalovila dva italijanska nočna napada.

Znatno so ponehali boji v prelazu
Rolle po italijanskih neuspehih zadnjih
dni.

Na bojni črti pri Soči najtežji ogenj s
topovi pri Sveti Luciji in na mostno utr-
bo južno od Podgore. Odbili smo napade
sovražnika na naše postojanke na grebenu
pri Tržiču.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

× × ×

Izredno laskavo zopet omenja najno-
vejšo poročilo našega vrhovnega vojnega
vodstva neprimerljivo junaško
zadržanje našega železnega tretjega ar-
madnega zbora, katerega, kakor znano,
po veliki večini tvorijo ravno Slovenci.
V odseku Monte Zebio in Cima Maora
že tedne odbija ponovne napade neke
cele italijanske armade in je doslej kljub
silovitim navalom brez izjeme ob-
držal vse svoje postojanke. Sovražnik
se grozno boji tega moštva. Laški voj-
ni poročevalci primerjajo tretji zbor s
pruskim gardnim zborom, za katerim
prav nič ne zaostaja. Ponosni smo na to,
da naše vrhovno poveljstvo tako
odlično pohvali in to ponovno, v čimur
v dosedanjih uradnih poročilih nima-
mo primere, naše domače junaške čete.
Zavratni sovražnik preizkuša oster meč
naših vrlih junakov, ki maščujejo nje-
govo izdajalstvo.

Italijansko uradno poročilo.

22. julija. Med Adizo in Brento je de-
lovalo na obeh straneh živahno topništvo
in so trajno pritiskali na našo pehoto. O
sijajnih nastopih naših oddelkov poročajo
iz težavnih, visoko ležečih odsekov v Do-
lomitih med Brento in Piave. V za nas
ugodno izpadli boji na zgornjem delu do-
lin Ciata, Vanoi in Cesmos smo vzeli so-
vražniku 253 ujetnikov, med njimi 9 čast-
nikov, in nekaj streljnih pušk. Zasedli smo
prelaz Rolle. V dolini Sexten, kjer se spo-
jita potoka Boden in Pacher, so splezali
naši na Einserspitze (2669 metrov), kjer so
se utrdili. Na zgornjem Piave so naši za-
sedli Cima Valone popolnoma. Sovražno
topništvo je obstreljevalo včeraj Cortina
d'Ampezzo; v odgovor so obstreljevali na-
ši težki topovi Toblach in Sillian v dolini
ob Dravi. Pri Soči je včeraj živahnejše de-
lovalo sovražno topništvo; naše se je bo-
rilo z njim.

Boji na laškem bojišču.

(Od vojnega tiskovnega stana odobre-
no.)

Vojni poročevalci pišejo: Napadi
Italijanov med Adizo in Brento posta-
jajo od dne do dne hujši. Od trenutka,
ko se je izvršilo skrajšanje bojne črte,
sledi skoro neprestano naval za nava-
lom proti novim postojankam e. in kr.
čet. Štiri tedne traja ta protiofenziva,
pa niti na eni točki ni mogel sovražnik
doseči kakega uspeha. Povsodi, kjer je
skušal s močnimi četami vtisniti našo
višinsko črto, je bil krvavo odbit.

Povdariti pa moramo, da se vsi ti
napadi vrše z veliko premočjo. To se
jasno vidi iz uradnih poročil italijan-
skega vojnega vodstva, ki v enem iz-
med svojih zadnjih poročil objavlja sta-
tistiko, po kateri znašajo samo v enem
meseču na to bojno črto opravljena
ojačenja nad 600.000 mož, med tem, ko
se v istem komunističnem cenilni skupna moč
avstrijskih čet v ofenzivnem odseku,
celo v začetku majske bitke, ko je bila
bojna črta najmočnejše zasedena, za
eno tretjino manj.

Naše čete stoje povsodi, kjer je
njih zmagovalno prodiranje privedlo
na italijansko ozemlje, tudi danes še na
italijanskih tleh.

Naši letalci zažgali v Cadornovem glav-
nem stanu.

Lučano. Javnosti prikrivajo podatke o
razlogu in o obsegu požara v Cadornovem

glavnem stanu. Sodi se, da so povzročile
požar bombe avstrijskih letalcev.

Laški veleizdajalci.

Curih, 25. julija. Milanski listi poro-
čajo, da je poslanec Torre predlagal v
zbornici, naj se dovoli vdovi in sirotam
usmrčenega nekdanjega avstrijskega po-
slanca Battistija izredna državna pokoj-
nina.

Rimski posveti.

Lučano, 25. julija. Zunanji minister
Sonnino je sprejel včeraj na konsultu ru-
munskega poslanika kneza Ghika in ru-
skega veleposlanika barona Giersa; po-
svetoval se je z njima več časa. Minister
Bissolatti, ki se je vrnil iz bojne črte, se
je dlje razgovarjal z ministrskim predse-
dnikom Bosellijem.

Potopljene italijanske ladje.

Lučano. Milanski listi poročajo, da sta
se potopili dve italijanski ladji med vož-
njo v Valono.

General Ameglio se mora vrniti v Tripolis.

Rim, 25. julija. (K. u.) Generalu
Ameglio, ki so ga pozvali v Italijo, so
zdaj ukazali, naj se vrne v Tripolis.

Potres v Abrucih.

Rim, 25. julija. (K. u.) Včeraj pono-
či se je v Abrucih večkrat stresla zem-
lja; med prebivalstvom je velika pani-
ka.

Padli junaki 17. pešpolka.

Nolimal Josip, Velka vas pri Kamni-
ku; Stefanioza Stefan, 1897, St. Rupret pri
Krškem; Hrle Janez, 1891, Homec; Korač
Janez, 1890, Vače; Keber Josip, 1896,
Dev. Marija v Polju; Simončič Ignac, 1897,
Bela cerkev pri Krškem; Golobič Matija,
1874, Sv. Križ, Krško; Jerebica Jakob,
1873, Krkavce; Konajzler Josip, 1893, Stu-
deneč, Krško; Kastelic Franc, 1896, Me-
traj, Litija; Hrovat Josip, 1897, Am-
brat; Mertelj Andrej, 1881, Kranjska go-
ra; Jeselnik Janez, 1887, Trava, Ko-
čevje; Krevs Josip, 1894, Sela-Sumberk;
Jorde Emil, 1886, Kreuzberg; Praprotnik
Martin, 1875, Kovor, Kranj; Kramar Leo-
pold, 1894, Šmarca; Rosmann Tomaž,
1891, Radovljica; Marčun Janez, 1894, Pe-
če, Kamnik; Nerbnjak Vincenc, 1888, Mi-
halovec, Ormož; Šribar Leopold, 1895,
Krško; Scherz Sebastijan, Schlatten, Du-
najskega Novo mesto; Hočevar Karol, 1892,
Lužarje; Žitko Alojzij, 1892, Preserje;
Škulj Josip, 1897, Lužarje; Zunič Mihael,
1893, Loka, Črnomelj; Tomazič Janez,
1893, okraj Kamnik; Metelko Anton,
1897, Raka; Legedič Janez, 1881, Mekinje;
Rantah Josip, 1897, Tržič; Klemenc
Franc, 1892, Bistričica, Kamnik; Znidar-
šič Matija, 1893, Dramlje, Celje; Polleros
Franc, 1895, Dunajsko Novo mesto; Ko-
šak Stanislav, 1897, Ljubljana; Hribar Ja-
nez, 1865, Bloke, Logatec; Metelko Leo-
pold, 1897, Raka; Gorenc Franc, 1893,
Krško; Puš Anton, 1887, Moravče; Klem-
sar Jurij, 1893, Sv. Jurij pri Kranju;
Feichtinger Franc, 1894, Kullming; Homar
Matija, 1890, Kamnik; Volkar Anton, 1895,
Ljubljana; Tušar Anton, 1888, Cerkno;
Tolmin; Tavčar Zivko, 1897, Ljubljana;
Zalar Leopold, 1897, Ljubljana; Zalar Ka-
rol, 1895, Trst; Schüller Martin, 1890, Pe-
tersdorf, Szaszvaros; Kovač Janez, 1897,
Lok, Tolmin; Slavich Ambrož, 1891, Ka-
stav, Voloska; Turk Janez, 1883, Gaberje,
Gorica; Zorko Zvonimir, 1899, Tapolje;
Dugoselo; Polajnar Konrad, 1884, Jezero;
Schmidt Erach, 1893, Straßengel, Gradec
okol.; Bizjak Josip, 1876, Sv. Marjeta pri
Krškem; Bartol Alojzij, 1896, Loski potok;
Ogrinc Anton, 1879, Grosuplje; Zupančič
Matija, 1896, Zlato polje pri Kamniku; Pe-
tek Peter, 1896, Cerklje; Mustar Janez,
1893, Kampilje; Gregorič Rudolf, 1891,
Loski potok; Merhar Josip, 1897, Prigo-
rica; Kleil Alfred, 1891, Mödling, Baden;
Kramar Stefan, 1896, Železniki; Slapnik
Anton, 1895, Ravna, Litija; Auber Anton,
1894, Mirna peč; Krebelj Franc, 1894, Mis-
linje, Slov. Gradec; Reven Anton, 1890,
Spodnja Idrija; Ribič Janez, 1897, Drtija
pri Kamniku; Globevnik Martin, 1897,
Raka; Marinč Alojzij, 1897, Fara pri Ko-
čevju; Habermüller Leo, 1891, Minichstal,
Wolkendorf; Lier Friedrich, 1891, Well-
mitz; Milavec Vladimir, 1896, Cerknica
pri Logatcu; Wider Miroslav, 1896, Ljub-
ljana; Švigelj Silvester, 1887, Studenc pri
Krškem; Diraka Josip, 1891, Kastav; Ba-
bič Andrej, 1889, Sinj; Krajnovič Ivo, 1885,
Velika Brusnica; Žigon Emil, 1888, Ustje;
Žlebir Mihael, 1882, Cerklje pri Kranju;
Marinčič Anton, 1879, Bukovica pri Litiji;
Orešnik Janez, 1897, Sv. Jurij pri Krškem;
Vučič Andrej, 1883, Opužen; Petan Josip,
1895, Gorjane; Jezeršek Jakob, 1894, Tra-
ta; Pavlešič Janez, 1897, Semič; Mulc Izi-
dor, 1875, Fara pri Kočevju; Zupan Miha-
el, 1872, Gorje pri Radoljici; Oven Ludo-
vik, 1897, St. Rupret pri Kostanjevici; Ur-
banc Franc, 1880, Cerklje pri Krškem; Be-
vec Anton, 1897, Trebnje; Martinčič Fran-
c, 1894, Logatec; Marola Janez, 1897, Osil-
nica pri Kranju; Herzog Josip, 1895, As-
pern; Stalcer Janez, 1877, Srednja vas pri

Kočevarji: Bahor Franc, 1878, Loka pri Črnomlju; Reven Anton, 1890, Spodnja Idrija; Nikolič Milorad, 1887, Klenak; Mihajlovič Jerko, 1887, Klativec; Urh Janez, 1894, Srednja vas pri Radoljici; Dobrin Janez, 1897, Tržič; Lipar Janez, 1892, Lokovše pri Kamniku; Solar Valentin, 1895, Kropa; Šega Franc, 1882, Podhrib; Kranjc Jakob, 1891, Srednja vas pri Radoljici; Dolar Josip, 1890, Bled; Pavlič Anton, 1897, Orehovca; Rugelj Josip, 1892, Mirna; Bokavšek Alojzij, 1876, Medvode; Miklič Franc, 1897, Grosuplje; Bric Josip, 1897, Litija; Galičič Josip, 1897, Trata pri Kranju; Keršič Janez, 1892, Iska vas; Pernuš Franc, 1893, Dvor pri Kranju; Marunič Jovan de Todor, 1896, Kistanje; Justin Franc, 1883, Ovšiče; Mežan Josip, 1896, Bled; Grabner Ludovik, 1893, Motnik; Jüngling Rudolf, 1891, Oberhollabrunn; Suva Anton, 1883, Zg. Šiška; Jerala Fran, 1891, Mavčiče; Lipovšek Jernej, 1882, D. M. v Polju; Kotlušek Alfonz, Ljubljana; Koder Alojzij, 1876, Dvor pri Kranju; Zaman Vincenc, 1882, Gor. vas, Litija; Kobe Matija, 1896, Stopiče; Salzbauer Josip, 1895, Eggendorf; Peček Josip, 1897, Lužarje; Maussar Janez, 1897, Čermošnice; Lužar Janez, 1897, Brusnica; Novak Ferdinand 1891, Soderšica; Princ Stefan, 1896, Trnova pri Postojni; Skrinjar Jakob, 1895, Dolsko; Arko Anton, 1896, Ribnica; Kallišnik Janez, 1894, Sv. Ambrož, Kamnik; Hloschek Fric, 1891, Dunaj V.; Vogrin Martin, 1887, Čatež; Iglar Janez, 1873, Brezovica pri Ljubljani; Busanich Nikolaj, 1877, Lošinj mali; Solar Lovrenc, 1893, Ovšiče; Intihar Anton, 1880, Rudnik pri Ljubljani; Frenk Viktor, 1895, Dejta, Balasa; Pevec Franc, 1879, Skovec; Deisinger Viljem, 1896, Kamnik; Antonović Ivan d'Andrija, 1896, Kožica; Maček Janez, 1897, Črni vrh; Eržen Anton, 1878, Stražišče; Celarc Janez, 1879, Vrhnik; Baloh Janez, 1876, Smlednik; Kajfež Anton, 1881, Fara; Primec Franc, 1894, Sv. Mihael, Rudolfovo; desetnik Tošič Janez, 1889, Kanfanar; Majcen Ludovik, 1897, Št. Janž pri Krškem; desetnik Jožef Brenn, 1887, Zagorje ob Savi; Martin Corn, 1893, Vrhnik; Franc Jankovič, 1895, Cerklje; Janez Kopač, 1896, Podgorica; Merela Franc, 1876, Velika vas, Kamnik.

Prijatelj in sovražnik v enem in istem jarku.

Poročevalec »N. Fr. Pr.« javlja naslednjo zanimivo posebnost z doberdobske fronte:

Nizki griči, ki se dvigajo komaj sto metrov visoko vzhodno od Tržiča, tam, kjer pada južni rob Doberdobske planote proti morju, so branik pred vrati Trsta, čegar hiše je videti od tu s prošim očesom. Kaj čuda, da se Italijani že ves čas toliko trudijo, da bi osvojili te zadnje kraške izrastke — doslej vsekakor zaman. Dasi tu ni večjih bojev, se vendar vrši neprestana borba, neprestano puljenje za posamezno ped tal. Uporabljajo se vsa mogoča sredstva približnega boja, da se sovražniku iztrga meter jarka. Tako je nastal čuden položaj, da so naši in Italijani v enem in istem jarku.

V prvih dneh tekočega meseca se je bilo posrečilo Italijanom, da so na sto metrov dolgem kosu udri v naš jarek. V protinapadu, s katerim so hoteli naši vrči Italijane zopet vun, je padel stotnik, ki je poveljeval nad dotičnimi postojankami. Kmalu nato so prišle v postojanke na tej višini druge čete, ki so takoj začele boj za izgubljeni kos jarka. Ta boj traja še danes — uspeh je pa že na naši strani.

14. t. m. zvečer je udrl naš stotnik v spremstvu nekaterih mož, ki so bili oboroženi z ročnimi granatami, proti kosu jarka, v katerem so sedaj sedeli Italijani, dočim se je na desni in levi v istem jarku neomajno držala naša pehota. Po sovražniku zasedeni kos jarka, ki je globoko vsekani v skalo, ima obliko proti morju potisnjenega loka. Proti vzhodu se je sovražnik zavaroval samo s kamenito barikado in stražo dveh mož. To stražo je pregnal naš stotnik z ročnimi minami in drl po jarku dalje. Po petdesetih korakih naleti na drugo barikado iz kamna. Zopet osvojeni kos jarka je bil še izza zadnjega italijanskega bobnečega ognja zasut, mrličji so ležali po njem. Naslednjo noč je stotnik ponovil svojo akcijo z ročnimi granatami in topot iztrgal sovražnikov nov kos jarka — približno 12 metrov. Že je dospel do tje, kjer se je stekal v jarek zvezni rov, ki so ga bili izpeljali semkaj Italijani iz svoje glavne postojanke.

V tretji noči — od 16. na 17. t. m. — je sovražnik napel vse sile, da bi vržl našo stražo zopet osvojeno kosa jarka. Naši so bili namreč začeli graditi — štirideset korakov pred Italijani — nov jarek in razstreljevati skale. Delo je hitro napredovalo in s tem je bila Italijanom odvzeta možnost, da bi iz krvavo odkupljenega kosa jarka črpali

kako korist in prodirali dalje. Poizkusili so pregnati naše in spravili v postojanko dve strojni puški. Opolnoči so napadli z ognjem iz strojníc, z ročnimi granatami in pehotnim ognjem, njihova artiljerija je pa zaprla postojanko z zapornim ognjem. Našim ni preostalo drugega, nego se kriti kakor so najbolje vedeli in znali in metati proti Italijanom, kar jim je prišlo pod roke: ročne granate in skale.

In posrečilo se jim je, da so odbili Italijane, ki so delali z vsemi sredstvi moderne infanterijske tehnike. Sedaj naši pridno grade svoj novi jarek in italijanske nade so šle zopet enkrat po vodi. Vsekakor pa je zanimiv položaj, da niso le prijatelji in sovražniki v istem jarku poleg drugega marveč da imajo naši vojak na nekaj korakov razdalje sovražnika na levi in desni. To je mogoče pač le v skalnem ozemlju, kjer je polno ovinkov in kotov.

Torpediranje parnikov „Biokovo“, in „Albanija“.

Dunaj, 25. julija. (K. u.) C. in kr. zunanje ministrstvo je diplomatskim zastopnikom zveznih nevtrálnih držav, ki so poverjeni pri C. in kr. dvoru, naslovilo okrožno noto, ki slove v prevodu:

Dunaj, 12. julija 1916.

Z okrožnico št. 2328 z dne 18. maja t. l. je C. in kr. zunanje ministrstvo pri zveznih in nevtrálnih državah s posredovanjem njihovih pri Nj. C. in kr. Apostolskemu Veličanstvu poverjenih zastopnikov vložilo protest proti torpediranju parnikov »Daniel Ernő«, »Zagrab« in »Dubrovnik«.

Od takrat so podmorski čolni, ki pripadajo sovražnim bojnim silam, podvzeli dva podobna napada, ki se ravno tako ne moreta opravičiti; kar se razvidi iz sledečih z gotovostjo dognanih dejstev, ki jih potrjujejo tudi očividci. Dne 1. junija t. l. je plul parnik »Bioko« ladjine plovne družbe »Dalmatija«, stara, 35 letna ladja, 39.4 m dolga z vsebino 229 ton, iz Zadra v Split. Tovora ni imel parnik naloženega, na krovu se je nahajala posadka 11 mož in ena ženska, ki je potovala v Split. Samoočebni umevno je, da ladja ni bila oborožena in da ni mogla prevažati četa.

Okoli 10. ure dopoldne blizu rti Planca so opazili kapitan in dva moža, ki so stali na mostu, na morju pas, ki se je penil; hitro se je bližal parniku, takoj nato so videli pod vodo siv torpedo približno 4 metre pred prednjim delom ladje. Čez dve minuti po tem strelu je izstrelil neki pod vodo se nahajajoči podvodni čoln drugi torpedo proti ladji; njegov periskop se je videl v daljavi 600 do 7000 m. Vsled spretne maneuvre ladje tudi ta krogla ni zadela in je šla kaka 2 m proč od krmila mimo. Pomorski čoln je nato zasledoval parnik, ki se je pa rešil, ker je vozil sem in tja. Ko je podmorski čoln preganjal kakih 6 minut ladjo, je izginil. Ta zavratni napad na mali parnik, ki more izvajati le krajni promet, se nikakor ne more opravičiti.

Parnik »Albanija« »Avstrijskega Lloydja« je bil 4. junija t. l. okoli 6. ure 45 minut zjutraj pri otoku Dolfin ravno tako brez prejšnjega svarila v nekaterih sekundah dvakrat torpediran po nekem sovražnem podmorskem čolnu. Parnik »Albanija« je bil obakrat zadet pri krmilu, se je potopil v desetih minutah; trije možje posadke so ob tej priliki izgubili življenje, ostalim se je posrečilo, da so ušli v dveh rešilnih čolnih. Neposredno po eksploziji se je zapazil v daljavi nekaj sto metrov periskop nekega podmorskega čolna, ki je izginil v tistem trenutku, ko se je potopil parnik »Albanija«. Ta podmorski čoln je pripadal očividno italijanskemu vojnemu brodogradu, kar dokazuje notica »Agenzia Stefani«, ki je poročala, da je neka italijanska enota 4. junija dopoldne blizu dalmatinske obali torpedirala sovražni trgovinski parnik. Izključno krajnemu prometu določena ladja »Albanija« je dolga 66 metrov in je obsegala 1122 ton. Ko je bila ladja torpedirana, se je nahajala na krovu 28 oseb, med njimi dva potnika; ladja ni bila oborožena in ni vozila vojnega materiala.

C. in kr. vlada protestira najodločnejše proti novima zločinskima napadoma, ki sta ponovila bojazljive in zaničevanja vredne napade, katera so sovražna bojna brodogradna vedno zakrivljala med sedanjo vojsko.

Veleposlaništvo (poslaništvo) se naproša, naj to sporoči svoji vladi.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 25. julija. Uradno: Južno od Dnjestra se je zrušil včeraj neki napad v našem ognju. Ruske poizve-

dovalne sunke južnozahodno od Lubčevke smo odbili. Sicer je minul dan mirno. Od danes zjutraj dalje se razvijajo boji južno od Berestečka.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. julija. Veliki glavni stan: Odbiti so bili sunki slabejših ruskih oddelkov južnozahodno od Rige in poizvedovalne čete pri Dvini.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Pri tej skupini so došli napadi sovražnika na bojni črti pri Stonovki, južno od Berestečka, v mali širini do najsrednejše obrambne črte.

Zahodno od Burkanova je bilo v zračnem boju sestreljeno rusko letalo.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 23. julija. Pri Rigi silovit obojestranski artiljerijski ogenj. Severovzhodno 10 km od Smorgona pri vasi Marčički so skušali Nemci v svojih strelskih jarkih pripravljene čelami napasti, da bi prejšnji dan izgubljeno postojanko zopet pridobili. Naš zapiralni ogenj jih je pa prisilil v njih jarke nazaj. Vsi nadaljnji sovražni napadalni poskusi so se zrušili v našem topniškem in pehotnem ognju. Ob Stohodu na prostoru Zarečje—Pereznica (10 km severno od železnice Sarny—Kovel) nas je sovražnik ob 9. uri zvečer napadel, pa je bil odbit. Včeraj smo v odseku Woroha—Tatarov na cesti iz Delatina v Marmaros—Sziget ujeli 5 častnikov, med njimi enega bataljonskega poveljnika, in 483 vojakov, ter zaplenili tri topove in štiri strojne puške. V Karpatih sneg in dež.

22. julija zvečer. Na levem krilu postojank pri Rigi smo imeli več spopadov s sovražnikom. Naše čete so na več točkah udrele v sovražne utrdbe prve črte. Obojestranski topniški ogenj je bil silovit. Na levem bregu Lipe pri vasi Svinjače so naše patrulje izvedle drzen poizvedovalni sunek, pri čemur so ujele nemško vojno stražo 1 častnika in 42 mož.

GROF MERAN O POLOŽAJU V BUKOVINI.

Budimpešta. »Budapesti Hirlap« javlja iz Dorne Watre: Naš poročevalec se je razgovarjal z bukovinskim deželnim predsednikom grofom Meranom o položaju. Rekel je, da se je letos nastanila bukovinska deželna vlada v Dorni Watri zato, ker to zelo pomirja ljudi. Bukovinci zapuajo hrabrosti naše armade in upajo, da jih bo rešila Rusov. Tudi na Sedmograškem so tozadevno popolnoma brez skrbi in ni misliti, da bi tja vdrl Rusi. Na Ogrsko došli begunci iz Bukovine so izvrstno preskrbljeni.

STRAŠNE IZGUBE RUSOV V BITKAH S HINDENBURGOM.

Stockholm, 25. julija. Shodu zveze moskovskih zemstev je naročil generalisimus Kuropatkin, naj pripravijo v šestih velikih ruskih mestih 100.000 ranjencem namenjenih postelj, ker so na poti veliki transporti ranjencev iz okoličnice pri Rigi; v mestu Riga so že bolnišnice tako prenapolnjene, da mora brezštevilo ranjencev ležati na goli slami. Izgube Rusov v zadnjih na severno zahodni bojni črti presegajo znatno število 60.000. Tudi v Petrograd je odpeljal ranjence veliko vlakov. Da nadomestimo strašne izgube, vpoklicujejo iznova vojske pod orožje. Minuli teden so vse vpoklicane črnovojneke starejših letnikov v 24 urah odpoklicali na bojišče.

PREMIKANJE ČET V SEVERNI RUSIJI.

Basel, 24. julija. Baselski listi poročajo močna zbiranja novih ruskih čet. Razverni Rusiji zelo premikali čete. Veliko novih divizij, posebno sibirské čete, so vrgli iz notranje Rusije proti Hindenburgovi bojni črti. Pri Rigi se posebno opazajo močni zbiranja novih ruskih čet. Razne ruske divizije so vrgli od Naroškega jezera v bojno črto pri Rigi.

PETKRATNA PREMOČ RUSOV PRI RIGI.

Berlin, 25. julija. »Berliner Tagebl.« poroča z bojne črte pri Rigi: Naše čete stoje tam nasproti petkratni premoči sovražnika; a niti tu nam ni mogla iztrgati najmanjšega kosa kakega jarka. Sovražnik pošilja v boj vedno nove divizije.

MOBILIZACIJA V AZIJATSKIH DEŽELAH RUSIJE.

Kodanj, 25. julija. Carjev ukaz odreja mobilizacijo moškega prebivalstva v provincah Astrahan, Sibirija, Turkestan in Sahalin. Uporabili jih bodo za utrdbe in obrambne čete v ozemlju aktivne armade. Na Kavkazu so v isti namen vpoklicani vsi mohamedanci od 19. do 43. leta.

GENERAL RUSKI O POLOŽAJU NA VZHODU.

Haag, 25. julija. »Daily Mail« objavlja razgovor z generalom Ruskim, ki je izja-

vil o položaju: Naš pritisk je prisilil sovražnika, da je moral razdeliti svoje čete. Ohraniti moramo ta pritisk, ne smemo se prenagli in ne smemo biti neprevидni.

SAZONOV NI BOLAN.

Kodanj, 25. julija. Iz Petrograda se javlja: Sazonov, ki je bil radi »bolezní« odslovljen, se je udeležil v soboto slavnostne predstave v carskem gledališču v korist vojne preskrbe; minister je ostal v svoji loži do 11. ure; ni se opazilo na njem, da bi bil bolan; v Petrogradu tudi ne verujejo poročilu, da se je podal Sazonov v sanatorij.

WILSON ZA POLJAKE.

Newyork, 24. julija. (Kor. ur.) Listi poročajo iz Washingtona: Predsednik Wilson bo najbrže poslal lastnoročna pisma angleškemu kralju, francoskemu predsedniku, nemškemu cesarju in ruskemu carju s prošnjo, naj dovolijo, da bodo smeli pošiljati živila iz Amerike stradalajočemu prebivalstvu Poljske. Wilson je naprosil državni oddelek, naj mu naznani, kako naj se dobi za to najboljša pot.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. julija. Veliki glavni stan: Po izjavljenem napadu 22. julija so zbrali včeraj severno od Somme angleško-francoske moči na bojni črti Pozières—Maurepas na oddolžen sunek. Ta se je zopet zrušil večinoma že v ognju, na posameznih mestih po ostrém boju v bližini, tako vzhodno od Pozières, pri malem gozdu Fourreaux, pri Longuevalu in pri Guillemont. Sijajno so se zopet izkazali brambovski grenadirji in hrabri Saksonci 104. rezervnega polka.

Francozi so vodili istočasno južno od Somme na naskok močne sile v odseku Estrées—Soyecourt; pridobili so na tleh le začasno južno od Estrées, sicer se je razbil z najkrevnejšimi izgubami za sovražnika.

Pri Mozi od časa do časa ljuti topniški boji. Na levem bregu reke so se razvili neznatni boji z ročnimi granatami; na desnem bregu je ponovil sovražnik večkrat svoje poizkuse, da bi zopet osvojil greben »Mrzla zemlja«. Odbili smo ga z zapiralnim ognjem.

Severno od Balschweilerja (Alzacija) je privedla neka naša poizvedovalna četa 30 ujetnikov iz francoske postojanke nazaj.

Poročnik Baldamus je sestrelil južno od Binarville neko francosko dvokrilno letalo in je z njim premagal svojega četrtega sovražnika.

Vrhovno vojno vodstvo.

Angleško uradno poročilo.

London, 24. julija. (K. u.) Uradno vojno poročilo.) Izvzemši ognja daleč nosegilj topov na obeh straneh je bilo ponoči primerno mirno; tudi ponovljeni težki protinapadi sovražnika mu niso nič pomagali. Ogenj naših topov in strojnih pušk je zadal sovražniku zelo težke izgube. Nekaj tal smo pridobili pri malem gozdu Fourreaux in v smeri proti Guillemont. Pri Pozières so naše čete kljub trdovratni sovražni obrambi veliko napredovale. Velik del vasi smo zavzeli. Tam smo zaplenili dva topova in smo ujeli nad 60 mož.

London, 24. julija. (K. u.) General Haig javlja: Boj v vasi Pozières traja dalje. Število ujetnikov, ki so jih ujele avstralske čete, se je povišalo na 6 častnikov in 145 mož. V drugih odsekih bojne črte je na obeh straneh živahno delovalo topništvo. Med Ancre in morjem se ni nič posebnega zgodilo.

Cesar Viljem podelil kralju Württembergu čast pruskega maršala.

Stuttgart. Cesar Viljem je podelil kralju Württembergu čast maršala pruske armade, da odlikuje hrabrost württembergškega armadnega zbora.

Za osvoboditev Verduna.

Rotterdam, 25. julija. Listi poročajo: Francozi so morali prekiniti ofenzivo v Picardiji, da rešijo Verdun. »Daily News« in »Morningpost« opozarjata, da mora zdaj angleška vojska nositi celo breme napada pri Somme, ker se je morala zopet francoska armada odpeljati radi težavnega položaja črt pri Verdunu. Ugled Francije ne dopušča, da bi padel Verdun zdaj sovražniku v roke.

Genf, 25. julija. Švicarski listi poročajo iz Pariza: Nevarnost za Verdun je povzročila velikopotezno obrambo, katere učinek se bo kmalu pokazal. Vpoklicali so vse vojske, ki so se nahajale na dopustu in poslali iz garnizij sposobne čete na bojišče.

Zelo velike izgube angleških častnikov.

Berlin, 25. julija. »Berliner Zeitung« javlja iz Londona: Seznam izgub in osmrtnice angleških listov dokazujejo, da so zelo velike izgube v vrstah višjih angleških častnikov. Navajajo se v velikem številu imena polkovnih in bataljonskih po-

veljnikov, med njimi tudi znani angleški učenjak, znanstveni potnik Alfred Gibbons, ki je odkril leta 1900. izvire Zambesije. Padel je kot podpolkovnik v Piskardiji.

Ogenj nemških strojnih pušk.

Rotterdam, 25. julija. »Daily News« poroča iz angleškega glavnega stana: Sovražnik je ustavil napredovanje Angležev z ognjem svojih strojnih pušk.

Zadovoljni angleški generali.

London, 24. julija. (Kor. ur.) Reuter: V spodnji zbornici je grajal Churchill, ker ni podal ministrski predsednik Asquith v svojem govoru pregleda o vojaškem položaju. Vojni minister Lloyd George je izjavil, da med bitko ni mogoče, da bi razmotrivali vojaške namene, ki obetajo dobro. Angleški generali so več kot zadovoljni z uspehi, ki so jih dosegli. Novi voji državljani so potisnili mogočnega sovražnika, ki je posvetil svoje dušne sile v dveh dobah človeške starosti vojni vedi. Edino, kar vzbuja skrb, je, če ne bo mogoče premagati dolgoletnega, izurjenega izurjenja in priprave velike vojaške velesile. Angleški vojaki so dokazali, da se to ne bo zgodilo; angleški spretnosti glede na otvoritev pomožnih vrelcev in dušne prožnosti se bo posrečilo v nekaterih mesecih, da se bo iztrgala zmagata tistemu sovražniku, o katerem se je v gotovi dobi mislilo, da ga ni mogoče premagati.

Dogodki na Balkanu.

V južni Albaniji in na Kreti.

Milan, 25. julija. (K. u.) »Corriere della sera« pravi, da je došel v Korico v južni Albaniji srbski bataljon s topništvom in z ženijskimi četami. Srbi so prekorakali prepevajočo mesto. V Korici se je nastavljal pred dnevi neki srbski uradnik, ki je bil dozdaj pridelen srbskemu poslanstvu v Atenah. Na Kreti so se v Suda zalivu nastanjeni Angleži nastanili v grškem vladnem poslopju.

Pasič odpotoval iz Rima na Krf.

Lugano, 25. julija. (K. u.) Srbski ministriški predsednik Pasič je zapustil Rim in se je podal na Krf.

Venizelos o kralju.

Bukarešt, 25. julija. Atenski dopisnik »Eclair des Balkans« je bil pri Venizelosu na obedu. Venizelos pravi: Kralj je ljubezniv človek, pa ni politik velikih potez in ne vidi daleč v bodočnost. Je dober prijatelj Nemcev, pa vendar se varuje, da bi nastopil zanje preveč goreče. Venizelos smatra monarhijo kot potrebno za Grško in le pod skrajnim pritiskom bi prevzel predsedništvo grške republike. V Solunu je delo Francozov in Angležev zelo dobro in pomagajo pobijati nemški vpliv, ki je zelo močnejši v častniškem zboru. V Rumuniji hoče Venizelosov prijatelj Jonescu ustvariti rumunski Solun. Jonescu je rešitelj orientalskega položaja Rusije. Samo Rumunija more pomagati Rusiji. Največja ovira na Grškem, ki mora izginiti, je kraljica. Sanje na grško republiko so še pre zgodnje. Solunska ofenziva prej ni mogoča, dokler ne stoji 100.000 Rusov v Bolgariji. Tedaj udarimo tudi mi.

Vse to je Venizelos izblebetal v par minutah med sadjem in črno kavo.

Volilni boj na Grškem.

Atene, 25. julija. Venizelosova stranka je imenovala že vse svoje kandidate in poslala na deželo dosti agitatorjev. Iz Gunarisevega kabineta izstopivši člani so postavili skupno listo proti Venizelosu. Vlada je uradnikom pod strogo kaznijo zaukazala najstrožjo nepristranost pri volitvah.

Ententa in Epir.

Sotija, 24. julija. »Augira« poroča, da je ententa sklenila začasno zasesti severni in južni Epir in za upravitelje postaviti italijanske nadzornike. Reuter pa poroča, da so grški vladi naznanili, da se gre samo za odredbe proti tihotapstvu.

Rumunija.

Budimpešta, 25. julija. Bukareški bolgarski poslanik je včeraj imel daljši razgovor z zunanjim ministrom. Govorila sta o gospodarskem razmerju.

V Rimu je imel Sonnino daljši razgovor z rumunskim poslanikom in na to še z ruskim.

Včeraj popoldne je prišlo zopet nekaj streliva iz Rusije.

»Münchener Neueste Nachrichten« pišejo da rumunska kriza še ni na višku.

Bukarešt, 25. julija. (Kor. ur.) General Mustac je z nekoliko rezervnimi častniki ustanovil ligo za domovinski prestol, ki bo gojila čista čuvstva primerna za junaški, domoljubni in monarhičen narod. V brzojavki na kralja pravi, da so ligo usanovili kot protest na napadanje vojaških in monarhičnih načel.

Rumunska in ententa.

Lugano, 24. julija. Časopisje intervencionistov poziva sporazum, da naj po gr-

škem vzorcu Rumunijo prisili do demobilizacije. Rusija mora vsled gotovega zadržanja Rumunije, ki vedno bolj koleba sem in tja, držati pripravljene čete na besarabski meji. — »Popolo d'Italia« piše: Pri svojih premikanjih mora biti Rusija popolnoma sigurna in varna pred vsakim presečenjem. Dolgotrajne serenade Take Jonescuja so izgubile vso verjetnost. Ententa naj končno vendar nastopi proti Rumuniji. Dovolj nam je, nočemo novega odlaganja.

Rumunski kralj na letovišču.

Bukarešt, 24. julija. Kralj Ferdinand je odšel za štirinajst dni v Sinajo.

Rumunska koruza.

Berlin, 25. julija. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bukarešte: Od 100.000 vagonov koruze za osrednji sili so dosedaj izvozili nekaj nad 40.000 vagonov. Po pogodbi mora biti vsa množina izvožena do dne 30. septembra; vsak dan bi tedaj morali izvoziti 900 vagonov. Če vlada ne bo delala težav, pojde.

Rumunski vojni minister inspiciira.

Bukarešt, 24. julija. Državni tajnik vojnega ministrstva Ilescu pojde v spremstvu dveh višjih častnikov inspiciirat v Bazarčik, odkjer bo pregledal vso rumunsko-bolgarsko mejo. Pred odhodom je imel daljši razgovor z Bratianujem.

Na morju.

Povratak trgovinskega podvodnega čolna »Deutschland«.

Rotterdam, 25. julija. Iz Baltimora se javlja: »Deutschland« se nahaja še vedno v pristanišču, kjer čaka ugodnega trenutka, da bo odpotovala.

Lugano, 25. julija. Po poročilih Marcenijeve agenture je odplula »Deutschland« 24. julija zjutraj iz pristanišča Baltimora. Kapitan König je še prej odposlal poslovilne brzojavke, v katerih je obljubil, da se bo še vrnil.

Vožnja v kabinah podvodnih ladij bo stala 2000 dolarjev.

Haag. Agenti razglasijo podmorske ladje »Deutschland« lastnjakajo, da bodo sprejemali v podvodnih ladjah tudi potnike. Kabina bo stala za vožnjo iz Amerike v Evropo 2000 dolarjev. Izjavljajo tudi, da bodo kmalu dogradili še 30 »Deutschland« podobnih podmorskih trgovinskih ladij.

Nemški podmorski čoln premagal angleško letalo.

Berlin, 25. julija. (K. u.) Wolff poroča: Dne 24. julija popoldne je streljal severno od Zeebriggge naš podmorski čoln na angleško dvokrilno letalo in je prisilil, da se je moralo izpustiti na morje. Letalca, 2 častnika, je ujele neko naše letalo; ujele in angleško letalo je pripeljala naša torpedovka v Zeebriggge.

Prerekanje o bitki pri Skagerraku.

Amsterdam, 24. julija. (Kor. urad.) Reuter je ponovil prerekanje proti nemškemu nazoru o morski bitki pri Skagerraku, posebno proti nemškemu popravkom poročila Jellicoea. Reuter objavlja poročilo nekega dopisnika, ki je obiskal ladjedelnice. Ta poroča, da so se vrnille angleške ladje z brzino 20 vozlov po bitki v pristanišče. Angleške ladjedelnice grade zdaj dvakrat hitrejši, kot se je to včasih smatralo za mogoče; vsak teden se izroči vladi po ena nova ladja.

»Tubantia«.

Rotterdam, 24. julija. Včeraj je izšla holandska oranžna knjiga, ki pravi glede »Tubantije«, da vlada vztraja na svojem stališču in je naprosila nemško vlado za pojasnila v več točkah. Pogajanja so zapupna, zato ni poročil.

Ponesrečen nizozemski parnik.

Haag, 25. julija. (K. u.) Nizozemski parnik »Maas« je pri svetilniku Noorhumber zavezil na mino. Vojna ladja »Zeeland« je rešila 11 mož, 10 jih je utonilo.

Mirovno gibanje.

Wilson.

Haag, 25. julija. »Morning Post« poroča iz Washingtona, da bo Wilson vnovič porabil prvo priliko, da poizkusi posredovati za mir ali vsaj pripraviti premirje. To mora storiti že z ozirom na bodoče predsedniške volitve. Ker se mu je posrečilo, da je Ameriko obvaroval vojne v Evropi in Meksiki, zato sodijo, da bi lažje upal na izvolitev, če se mu posreči posredovanje za mir v Evropi.

Jesen.

Berlin, 25. julija. Od ruske meje prihajajo poročila, da se dá v Londonu, Parizu in Petrogradu opaziti mirovno propagando kakor se nikdar poprej. »Nowoe Vremja« pišejo: Ves svet trdi, da bomo v jeseni imeli mir. Ta optimizem sloni na razlogu, da bo mesec avgust odločil sve-

točno vojno. Kasnejši dogodki bodo le uvod k premirju. Sodijo namreč, da bo generalna ofenziva vsekakor prinesla odločitev na eni ali drugi strani in da bodo velike izgube te ofenzive na obeh straneh povzročile izčrpanje.

Razna poročila.

»Temps« se huduje na Willsona in papeža.

Ženeva, 24. julija. V uvodniku hvali »Temps« poslanika Bachosa, ki zagovarja naziranje, da morajo nevtralc ostrejšje nastopiti kroti osrednjima silama. Pri tej priliki vnovič udari po Wilsonu, ker to stvar obravnava kot slab diletant. Tudi papež vzbuja jezo Francije s kazuistikom, ki zahteva natančno določitev podrobnosti, namesto da bi načelno obsodil sovražne metode. Ostali nevtralc so morda dobrohotni, pa se čuvajo, da bi to na glas povedali. Tudi braziljski minister Lauro Müller je večkrat zamudil priliko, da bi si poiskal prijateljstvo entente. Ententa se ne more odpovedati južni Ameriki, ki bo najkrepkejši trg po vojni. Zato naj se odločno nadaljuje započeto delo, da se Brazilijo popolnoma spravi v prijazenost do entente.

Prejšnji nuncij v Belgiji.

Rotterdam, 24. julija. Pri svojem odhodu je dosedanji belgijski nuncij Tacci Porcelli izjavil proti dopisniku »Nieuwe R. Cour.«, da so mu belgijski krogi zelo očitali, da je imel zveze z nemškim guvernerjem. Očitali so mu, da je njegovo delovanje v škodo Belgije, toda on je bil z nemško upravo v zvezi samo zato, da ublaži stanje belgijskega prebivalstva.

Lugano, 25. julija. Novi papeški nuncij za Belgijo je včeraj preko Angleške odšel v Belgijo. Kakor znano, se Vatikan noče več posluževati francoskega gostoljubja in sedanja nunciatura v Le Havre (prestolnica kralja Belgijcev) se prenese v Bruselj.

Spor med irskimi nacionalisti.

Curich, 25. julija. (K. u.) »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Haaga: Spor v irski nacionalni stranki se je izvedel; pod vodstvom Ginelsa se je ustanovila nova, popolnoma nespravljiva irska stranka. Na velikem irskem ljudskem shodu v Belfastu so sklenili, da bodo proglasili vsakega za izdajalca irske stvari, ki bi glasoval za homerule predlog Lloyda Georges.

Ojačenje španske vojske.

Madrid, 25. julija. Španski vojni minister je predložil reformno predlogo, ki zahteva, naj se pomnoži stoječa vojska za 42.000 mož in za 12.000 konj. Armado v Maroku nameravajo pomnožiti na 50.000 mož.

V 24 urah iz Evrope v Ameriko.

Belgijski letalec Jurij Kulbeck gradi zdaj letalno ladjo, s katero upa preleteti Atlantski ocean v 24 urah. Zračna ladja bo obsegala 50 štirirajskih metrov; dvignila bo približno 3000 kg; motor razvija 250 konjskih sil in se obrne 180krat v minuti; ladja bo preletela na uro 180 km; torej bo preletela ladja pot od angleške obale do New Yorka v približno 24 urah.

Portugalska vlada se polastila 63 zaplenjenih trgovinskih ladij.

Curich, 25. julija. (Kor. ur.) »Neue Zürcher Ztg.« poroča: Portugalska vlada se je polastila 63. zaplenjenih trgovinskih ladij in jim dala portugalska imena.

Dnevne novice.

+ **Sprejem kolegija kardinalov pri sv. očetu.** Rim, 25. julija. (Kor. ur.) Sv. oče je sprejel včeraj povodom svojega godu tudi v Rimu bivajoče kardinale; v njih imenu je dekan kolegija kardinalov, kardinal Vanutelli izrazil, da upa, da se kmalu izpolni želja sv. očeta po miru. Sv. oče papež Benedikt se je zahvalil, a besedilo njegovega odgovora se ni javno razglasilo.

+ **Dan ogrskih Slovencev.** Dne 30. julija se bodo med ogrskimi Slovenci nabirali prostovoljni darovi za povzdigo njihovega časopisja. Vpokojeni župnik Jožef Klekl izdaja »Novine« in »Marijin List«. Oba lista se imata boriti z velikimi denarnimi težavami. Prihodno nedeljo bodo ogrski Slovenci po cerkvah in tudi zunaj cerkv nabirali za svoje liste. Priskočimo tudi mi svojim vrlim rojakom onstran Mure po svojih močeh na pomoč! Darovi se pošiljajo č. g. Jožefu Klekl, vpokojenemu župniku v Čerensovcih, p. Cserföld, Zala-megey, Ogrsko.

+ **Zvon iz italijanskih izstrelkov za Sveto goro!** Franc Torkar, livarski predelavec z Jesenic, sedaj v škodovi tovarni v Plznu, Jablonskeho ulica 29, je sprožil to-le misel: Po Sveti gori in njeni okolici naj bi se nabralo in shranilo vsaj za nekaj sto kilogramov italijanskih granat in šrapnelov, iz katerih naj bi se svoj čas, ko se svetogorska božja pot znova pozida, vlił zvon s primernim napisom. Tak

zvon bi bil zgodovinska posebnost in bi stoletja budil spomin na italijansko izdajalsko in strašno svetovno vojsko.

+ **Grofi Tisza na Dunaju.** Dopoldne je bil Tisza na razgovoru pri Burianu, nato v zasebni avdiciji pri vladarju. Celo popoldne je porabil za posvet s skupnimi ministri.

+ **Umeščen** je bil 24. t. m. na župnijo Šmarjeta pri Novem mestu ododni župni upravitelj č. g. Ivan Perko.

+ **Podeljena** je župnija Kočevska Planina č. g. Viktorju Kraglu, župnemu upravitelju istotam.

+ **Nemška socialna demokracija.** Strankarski odbor je sklenil, da strankinega zborovanja ne bo, pač pa skliče državno konferenco. Zmagala je tedaj radikalna struja in pa policija, ki bi menda ne bila dovolila proste besede. Strankarski odbor pa je pri tej priliki odločno protestiral proti osvajačnim politikom, ki vedno bolj izzivajo sovražnika. Socialna demokracija še vedno načelno zavrača vsako aneksijo in poziva vse socialistične stranke vseh dežel, da naj se potrudijo za skorajšnji mir. Na državni konferenci bodo premišljevali, kako naj preprečijo rastoči razdor v stranki.

+ **Odlikovanja.** Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje sta dobila voj. oskrb. akcesist Rudolf Strelec pri evid. oskrb. skladišču v Mariboru in črnovojniški narednik enol. prost. 27. črnovoj. okr. poveljstva Franc Komatar. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje sta dobila rač. podčastnik 97. pp. Josip Breščak in rač. podčastnik 13. gor. top. p. Krešimir Erbežnik. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje je dobil črnovoj. trenski vojak 27. črnovoj. okr. poveljstva Valentin Bertonec pri nekem gorskem brig. poveljstvu. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila praporščak 3. p. tir. ces. lovcev Senekovič Nikolaj in praporščak 3. gor. top. p. Meissnitzer Franc. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil ognjčar 36. polj. havb. p. Dolenc Avgust.

+ **Nova maša.** V nedeljo 30. t. m. ob 10. uri daruje g. P. Remigij Jereb v župni cerkvi Sv. Trojice v Trzišču prvo sv. mašo. Pridiguje preč. g. Josip Plantarič, dekan v Trebnjem.

— **Iz Besnice pri Kranju.** V nedeljo, 23. t. m., je obhajal tu svojo novo mašo dr. J. Fabijan, ki je dovršil svoje modroslovne nauke v zavodu »Germanicum«, svoje bogoslovne učenje pa nadaljuje na vseučilišču v Inmostu, kamor se je moral iz Rima preseliti zaradi vojske z Italijo. Prijazna, v zadnjih letih vsa prenovljena farna cerkev je okusno okrašena vspejela ta dan s ponosom in ljubeznijo svojega sina. Slavnostni govor je novomašniku govoril prelat Andr. Kalan. Nadebudnemu novomašniku naše iskrene čestitke!

— **»Občinska Uprava«**, glasilo kmetske županske zveze v Ljubljani, prinaša v drugi številki (julijevi), naslednje članke: 1. »Izterjevanje denarjev od občanov za javne občinske potrebe po § 84. obč. reda kranjskega«; 2. »Kaj so bili župani nekdaj«; 3. »Vpliv vojnih dogodkov na postopek in roke v zadevah javnega prava«. Nadalje sledi rubrika »Vprašanja in odgovori« ter med drugimi noticami zanimiv sestavek o važnih načelih, ki jih je izreklo c. kr. upravno sodišče na Dunaju glede državnih podpor svojem mobilizovanjih. »Občinsko Upravo« radi poučnih strokovnih člankov in drugih važnih notic našim županstvom in javnim funkcionarjem toplo priporočamo. List izahaja vsak mesec na 12 str. in stane letno 6 K. Naroča se pri upravnistvu »Občinske Uprave« v Ljubljani, deželni dvorec.

— **Pogrešajo se.** Kurat Andrej Martinčič sporoča iz ruskega vojnega ujetništva z dne 19. aprila 1916, da se pogrešajo sledeči vojaki: Josip Mrčun, ključavničarski vajenec, Ljubljana, Vrhovčeva cesta, od februarja 1916; Franc Lopič, vajenec pri trdki Sajovic v Kranju; Franc Kosel, vajenec pri trdki Kavčič, Prešernova ulica v Ljubljani; Franc Bekš, mizar, Tržaška cesta v Ljubljani, od decembra 1915; Maks Ščetina, lovec, Sušperška graščina pri Ložu, od maja 1915; Franc Suhadolnik, mesar, Borovnica, od decembra 1915; Franc Jelenc, pisar v Kranju, od 17. aprila 1916. Kako je kurat And. Martinčič to izvedel, tega ne sporoča.

— **O junaški smrti nadporočnika Kurenta.** Praporščak Ivan Poljak od 17. pp., sedaj v laškem ujetništvu v Venosli, piše med drugimi tudi sledeče: Pa za gospoda nadporočnika Kurenta in praporščaka Žana me vprašate. Pisal sem Vam že bil, da je gospod nadporočnik Kurent ranjen in ujet. Tisti dan je bilo tako približno do desetih dopoldne precej mirno. Takrat pa so nas začeli Italijani obdelovati z artiljerijo. Potem je dvakrat naskočila njihova pehota, a mi smo se držali. Nato zopet artiljerija. Ta nam je pobila še ostanek ljudi, tako, da nas je nazadnje ostalo kakih 8—10 z gospodom nadporočnikom vred.

Italijani so vdrl v naš jarek, gospod nadporočnik in jaz s še zdravimi ljudmi jih skušamo zadržati. Takrat prileti granata in odtrga nogo gospodu nadporočniku, ki je stal par korakov od mene. Narednik in jaz ga primeva in ne-seva in zane-seva v kaverno. Bil je cel čas pri polni zavesti. Takoj odidem zopet ven k ljudem, ali ljudje, meni se zdi, še 7 živih, so bili že ujeti. Jaz sem hotel uiti nazaj v kaverno, ampak Italijani so mi že bili za hrbtom in pred kaverno. Prijeli so me in odgnali. Gospoda nadporočnika nisem videl več. Italijanski častniki so mi potem povedali, da je v bolnišnici, kjer je mladi junak podlegel ranam.

— **Ža državo.** Občina D. M. v Polju je oddala dne 22. in 23. julija 1289 kg kovinskega orožja za vojaške namene.

— **Mariborski Nemci.** »Marburger Zeitung« poroča, da se je politični odsek mariborskih občinskih svetnikov izjavil proti ustanovitvi nemške »enotne« stranke, pač pa za vneto skupno delo za uresničenje in izpopolnitev »velikonočnega programa«. V ta namen naj bi se izvolil primeren izvršilni odbor.

— **Častno znamenje II. razreda z vojno dekoracijo** je bilo podeljeno č. g. Ernestu Terstenjak, sedaj c. in kr. na kadetni šoli v Inmostu, v priznanje odličnega službovanja kot divizijski župnik pri 8. divizijskem poveljstvu na bojnem polju. Č. g. Terstenjak je tudi imejitelj duhovnega zasluznega križca na belo-rdečem traku. Častitamo slovenskemu spodnještajerskemu rojaku.

— **Gerentstvo v Idriji** je odložil g. višji rudniški svetnik Hermagor Pirn a t. Občinske posle vodi sedaj kot njegov namestnik g. katehet Oswald.

— **Razpuščen je občinski odbor v Ilirski Bistrici.** Zupanske posle je prevzel kot gerent splošno spoštovani g. Ivan Štara, trgovec v Ilirski Bistrici.

— **Zaslugam časti!** Od višjega vojaškega poveljstva na Dunaju je prejel gospod Franc Salehar, r. p. I. r. pri polj. havbičnem polku št. 28, krasno pohvalno diplomu za njegovo vzorno in odlično delovanje kot šef polkovne pisarne v Dunajskem Novem mestu. Čestitamo!

— **Krasna diploma.** V prostorih »Matice Dalmatinske« v Zadru je razstavljena diploma, katero pokloni Hrv. star. društvo v Kninu dalmatinskemu namestniku grofu Attems. Delo je zamislil arhitekt Iveković ter je izvršeno v čistem hrvatskem narodnem slogu; tu se zopet vidi vsa nedosežna lepota in svežost hrvatske narodne ornamentike.

— **Zaročila se je** gđc. Zana Skaza, hči velenjskega gospoda župana in načelnika okrajnega zastopa šofantskega Josipa Skaza, s c. in kr. poročnikom-zivnozdravnikom Viljemom pl. Hönigmann.

— **Ustavljeno postopanje proti dr. Jakobu Ghonu.** Celovške »Freie Stimmen« poročajo: Z merodajne strani smo prejeli naslednje pojasnilo: »Vrsta okoliščin, ki so kazale na zločin vohunstva, je pred nekaj časom dovedla do aretacije odvetnika dr. Jakoba Ghona v Beljaku. Važnost stvari je zahtevala najnatančnejše in dalekosežne izpeljave vojaškopolijskih proizvodov. Razen tega je bila vsled tesne medsebojne zveze neugodnih okoliščin preiskava znatno otežkočena. Posebno neki sodelujoči vojaškopolijski organ, ki je bil medtem razkrinkan in radi zločina zlorabe uradne in službene oblasti obsojen na daljšo ječo, je tudi v stvari dr. Ghona z načinom svojega poročanja razrešitev vozila vedoma in bistveno oviral. K sreči pa je uspelo razjasniti stvarni položaj. Izkazala se je popolna nedolžnost dr. Ghona, ki je bil takoj izpuščen iz zapore.«

— **Smrtna kosa.** 24. t. m. je v Sodražici umrla Neža Bartol, najstarejša oseba v župniji. Dosegla je starost 92 let. Pokojnica je sestra duh. svetnika Baltazarja Bartol, ki je pred štirimi leti umrl v istotako visoki starosti. R. I. P. — Umrla je Marija Razbornik, mati č. g. Ivana Razbornik, kaplana v Čadramu. — V Mariboru je umrl zasebnik Franc Divjak, star 80 let.

— **Gumi za kolesa (biciklje)** ni glasom zadnje ministrske naredbe z dne 20. t. m. rekviriran, pač pa vsake vrste rabljen, nerabljen ali nov gum za avtomobile, motorna kolesa in ekvipaže.

— **Na tirolski fronti je bil ranjen** četovodja 17. pp. Josip Lindič. Sedaj se zdravi v rezervni bolnišnici v Novem mestu.

— **Padel je kadetni aspirant A. Klobasa.**

— **Mrtvega so našli.** V Zgornji Šiški so našli v nekem skednju veznanega mrtvega moža na kupu sena vznak ležečega. Na lice mesta došla policijska komisija je dognala krvave slede okoli ust in na desni roki, to pa vsled tega, ker se mu je kri dvignila, kar je bilo tudi vzrok njegove smrti. Pri umrlem se je našla potna legitimacija, iz katere sledi, da je truplo identično z 73letnim Janezom Baričem, vžit-

karjem iz Vrha v črnomaljskem okraju, in 13 K gotovine. Truplo se je pripeljalo v mrtvašnico v Dravljce.

— **Dobra kupčija z žalostnimi nasledki.** Jožef Štrubelj, 47 let star, posestnik v Stranski vasi, je bil tožen hudodelstva udeležbe pri tatvini, kar je zakrivil na ta način, da je kupil od dveh podčastnikov par volov v vrednosti 2288 K, za katere je dobro vedel, da so ukradeni, za 1100 K ter jih kmalu zopet za 2230 K prodal naprej. Tatvini je prišla vojaška oblast kmalu na sled in obdolženec zagovor, da ni vedel, da sta vola ukradeni, ker je bil v trdnem prepričanju, da imata podčastnika pravico živino prodati radi preobrnega števila govedi. Sodišče je bilo prepričano o krivdi obdolženca ter ga je obsodilo na eno leto težke ječe.

— **Striženje ovac** se sme, kakor ukaže deželna vlada, vršiti v vojvodini Kranjski samo v času od 1. aprila do 15. majnika in od 15. septembra do 31. oktobra vsakega leta. Ovce striči v drugem času kakor tu določeno in večkrat kakor dvakrat na leto je prepovedano. Prestopki se bodo kaznovali z globami do 5000 K ali po svojem preudarku z zaporom do šestih mesecev.

Ljubljanske novice.

lj **Kapelica Matere Božje na Gradu.** Danes dopoldne se je na ljubljanskem Gradu vršila lepa slovesnost. Blagoslovljena je bila kapelica, katero je dal postaviti zaslužni povejnik na Gradu g. major vitez pl. Kern. Lično kapelico, v kateri je krasen kip Matere Božje je blagoslovil kartuzijanski pater — nečak g. majorja. Pri blagoslovljenju je bil med obilnim občinstvom navzoč tudi štacijski poveljnik polkovnik Kleinschrott. Žal da je deževje precej motilo lepo slovesnost.

lj **Padel je na severnem bojišču** (Rusko Poljsko) dne 19. julija popoldne ob pol 5. uri naš prijatelj, enoletni prostovoljec poddesetnik Vis-sijak Joško. Zadet je bil v glavo in je izdihnil pri operaciji. Položili smo ga dne 20. julija ob pol 8. uri zjutraj v hladno zemljo, poleg drugih ranjencev, ki istotam počivajo. Mnogo pozdravov na vse znanice in prijatelje! Četovodja Drobnič Jakob, enoletni prostovoljec Bartol Albin iz Ribnice in Simončič Vilko.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Martin Legat, bivši sedlar, 92 let. — Anton Perko, vojaški voznik. — Ljudmila Rožič, hči pleskarskega pomočnika, 4 mesece in pol. — Matilda Cetinski, žena stavbenika, 34 let. — Lovro Trtnik, mesarski pomočnik, 34 let. — Marija Germek, tobačna delavka, 42 let. — Viljem Occhineri, rejenc, 2 leti.

lj **Umrli je Franc Reiser,** krojač, star 67 let.

lj **Vojni kuhinjski možnarji** so te dni došli z Dunaja, pa ne samo železni, marveč poleg njih tudi kameni in porcelanasti. Izmenjavali jih bo mestni magistrat v četrtek, dne 27. julija in pa v petek, dne 28. julija t. l. vselej od treh do petih popoldne v svoji poslovalnici na Mestnem trgu št. 2, pritličje na levo. Lastniki medenarskih kuhinjskih možnarjev, ki so svojo last v z a m e n o že prepustili, ali pa vsaj zavezali se, prepustiti jo, naj pridejo v zgoraj označenem času pónje, oziroma naj s seboj prinese svoje možnarje, če jih še niso oddali, da se jim izmenjajo.

lj **Pasji kontumac v Ljubljani.** Ker je od zadnjega slučaja pasje stekline v Ljubljani že precej časa poteklo in najbrž ni več nevarnosti za nov slučaj stekline, je mestni magistrat svoječasno odredbo, da je pse voditi na vrvi, razveljavil; vse druge glede pasje stekline izdane veterinarsko-policijske odredbe in zlasti odredba, da morajo psi nositi nagobčnike, pa ostanejo še nadalje v veljavi. Pri tej priliki pa mestni magistrat lastnike psosvovnič pozivlja, da svoje pse neprenehoma strogo nadzorujejo ter skrbje za to, da se psi ne klatijo po cestah. Vsako sumljivo obolenje svojega psa mora lastnik nemudoma naznaniti pristojni oblasti.

lj **Prodaja masti pri mestni aprovizaciji.** Ljubljansko prebivalstvo se opozarja, da se oddaja mast v cerkvi sv. Jožefa vsakomur, ki ima v Ljubljani stalno bivališče. V začetku prodaje so se zahtevale legitimacije za vojno prodajalno zaradi sicer morebitnega navala in vsled tega, da se blago ne izvaža izven mesta v druge kraje. Sedaj se oddaja mast tudi brez izkaznic za vojno prodajalno vsakemu Ljubljancu.

Primorske novice.

Na severnem bojišču je padel 5. julija junak, odlikovan z veliko srebrno svinjo, mestni učitelj Rudolf Čuk iz Trsta.

Kaj pa je z našimi goriškimi učitelji? Dijaki in dijakinje s skrbjo vprašujejo, kaj bo pač v bodočem letu z našimi goriškimi učitelji? Ali se odpro, ali ne? In kje? Apeliramo na me-

rodajne kroge, naj vendar dajo tozadevne informacije. Želimo gotovosti, četudi bridke, da se vemo ravnati!

— **Iz ruskega ujetništva** pošiljajo mnogo srčnih pozdravov celi Sloveniji: Paškulin in Gregorčič ter tovariši. Pišejo: Mi smo zdravi, hvala Bogu, in želimo isto Vam vsem. Smo v mestu Čudovo, gubernija Novgorodska. Delamo železnico. Še enkrat: tisoč pozdravov vsem skupaj! Z Bogom.

— **P. n. okrajna posojilnica v Bovcu** se naproša, da sporoči podpisane, kje sedaj posluje. P. J. iz Bovca, sedaj v Trenti št. 52, se nahaja tu v največji bedi in bi rad dvignil nekaj denarja, ki ga je naložil pri imenovani posojilnici. Radi tega se slavnostno vljudo naproša, da sporoči čim prej svoj naslov podpisane. Iv. Kodrič, kurat, Trenta, p. Kranjska gora.

Vojna in angleški državni problem.

Ze dolgo sem se na Angleškem pojavljajo glasovi, ki deloma javno, deloma skrito zahtevajo ožega stika med Anglijo in njenimi kolonijami. Toda vsa ta stremeljenja se dosedaj niso mogla zjediniti v jednoteen načrt, ker je bilo pričakovati odpora od gotove strani. Sedaj pa se zdi, da je prišel trenutek, da se reši to vprašanje in se vsled vojne položaja spretno izrazi v angleške namene. »Fortnightly Review« je priobčila Sydney Low-ov članek »Vojna in državni problem«, ki se v bistvu glasi takole:

Vkljub skrbem, s katerimi nas mori sedanost, se moramo baviti z nalogami bodočnosti. Trdi se, da po vojni ne morejo ostati iste razmere, kakor so bile pred vojno, in to velja osebno za angleško kraljestvo. Ne da se zanikati, da niso bili veliki deli angleškega kraljestva priborjeni z orožjem, toda ti deli se niso nikoli vladali in upravljali, kakor osvojene dežele. Britanskega kraljestva ne drži skupaj sila, ampak dejstvo, ker vidijo v njem njegovi državljani ideal svobode, reda in pravice; naši sovražniki so se temeljito vračunali, ko so mislili, da bodo naše kolonije porabile priliko, katero je nudila vojna, in se bodo od nas ločile. Ravno nasprotno se je zgodilo: iz vseh naših kolonij smo dobili toliko pomoč, da je daleko prekosila vse pričakovanje. Toda ta vojna nam je pokazala, da zmaga ni odvisna od junaštva čet, od sposobnosti vojskovodij in od moralnega značaja ljudstva, ampak glavna zahteva je možnost, da se vsa razpoložljiva pomožna sredstva tako organizira, da se jih lahko popolnoma izrazi na pravem mestu in o pravem času. Upamo, da priborimo zmago, a nikdar več se ne sme zgoditi, da bi bilo kraljestvo napadeno nepripravljeno.

Obstojal je sicer »Committee of Imperial Defense«, ki je že pred vojsko ukrenil, da se delavnost armade in mornarice enako organizira; toda ko je izbruhnila vojska, je bilo v tem oziru le še malo storjenega, in vsaka država je delala takorekoč na svojo pest, vsled česar se je zapravilo obilo moči. Ustvariti moramo zaradi tega državni vojni urad, kateremu načeljuje visok državni uradnik: državno obrambno ministrstvo. Asquith opravlja že sedaj, dasi ne po imenu, faktično kancersko službo ne le zjedinenega kraljestva, ampak celokupne britanske države. Toda imeti moramo še druge državne ministre: vojnega ministra, mornaričnega ministra, finančnega ministra, ministra za zunanje zadeve, z eno besedo popolno državno ministrstvo.

Med sedanjo krizo so ministri naših kolonij podpirali angleški zunanji urad v vsakem oziru, ne da bi kritikovali njegovo delovanje. Nikakor pa se ne da domnevati, da se bo to moglo še kdaj zgoditi. Če bodo kolonije sodelovale pri ustvaritvi državne vojske in državne mornarice bodo zahtevale, da imajo besedo pri določitvi zunanje politike, vsled česar bo treba imenovati državnega tajnika za zunanje zadeve. Napraviti bomo morali nekako državno ali zvezno ministrstvo (Imperial Cabinet).

Vzemimo, da se imenuje tako državno ministrstvo, potem se pa pojavi vprašanje o njegovi odgovornosti. Sedaj ima vsaka kolonija svoj lastni parlament, tako da bi državno ministrstvo ne bilo odgovorno enemu samemu parlamentu, ampak celemu številu posameznih parlamentov. Mnenja, kateri sistem bi bil najboljši, so različna. Oni, ki žele, da ostanejo različni parlament, zagovarjajo razširjenje obstoječe državne konference (Imperial Conference) na ta način, da se zastopniki posameznih vlad od časa do časa, morada enkrat na leto, v Londonu posvetujejo z državnim ministrstvom (Imperial Cabinet) o tem, v koliko so njihove države poklicane sodelovati pri skup-

ni politiki. To ne bi bila toliko državna konstitucija, ampak permanentna državna zveza (Imperial Alliance), podobno razmerju, ki je sedaj med Francijo in med nami, o katerem upamo, da tudi ostane.

Vsekako pa se mora ta problem rešiti na ta ali oni način. Razmere nas bodo prisilile, brez odloga napraviti osrednjo organizacijo, ki se bo morala vsaj začetkom odločiti za tak konferenčni sistem.

Druga možnost, s katero se že dolgo pečajo najbolj izkušeni politiki, bi bila ustanovitev državnega parlamenta, nekega zveznega kongresa, katerega bi bil odgovoren oni državnik, ki vodi državno politiko. V to idejo pa nimajo naše kolonije in posestva zupanja. V zadnjem času je zopet stopila v ospredje, in moške, ki izborna pozna razmere, so izrazili mnenje, da grozi državi razpad, ako se ne ustanovi osrednja zakonodaja.

Za zgled imamo severnoameriške Združene države, Kanado itd., ki obstojajo iz večjega števila avtonomnih držav, katere pa drži skupaj osrednja oblast. Imamo moške, ki so to vprašanje temeljito proučili in ki bi radevolje pomagali pri tem velikem delu. S tem vprašanjem se bavijo tudi odgovorni krogi na Angleškem, kar dokazuje govor, katerega je nedavno imel Bonar Law. Brez dvoma ima tudi državna vlada (Imperial Government), kakor tudi druge vlade, že pripravljen načrt, in ni več daleč čas, ko se bo po temeljiti razpravi oživotvorila državna konstitucija. Pred dvemi ali tremi leti je bil tak načrt še pustolovsk in neizvedljiv, toda vojska ga bo hitro uresničila. Žrtve in trpljenje teh strašnih let ne bo zaman, če oživotvori to idejo in ustvari ono navdušenje in zaupanje, ki je podlaga za vse velike nacionalne čine.

Naročajte „Slovenca.“

Razne novice.

Proti javni nenravnosti. Kakor poroča »Pravo Lidu«, morajo v nekem mestu na Češkem ženske, ki so jih ponoči polovili zaradi nečednega obrta, drugi dan pometati ceste. Ker je nekaj žensk iz »boljših« družin nastopilo proti tej sramotni, pa zdravi kazni, so jim ukazali snažiti vsaj stopnice in hodnike po občinskih in javnih uradih. Zadnja kazen je tudi zdravilna.

Madžarsko, ne pa ogrsko. Nemško znano glasilo »Türmer« je prineslo ondan članek, v katerem je bilo med drugim čitati tudi to-le: V pruski poslanski zbornici je bilo predlagano, da se ustanovi stolica za ogrski jezik na berolinškem vseučilišču. Predlog pravi: »Kako malo ve običajno Nemec o Ogrih! To očitane bi oni, ki so stavili predlog, prav po pravici tudi nase obrnili. Zadrževajo torej ustanovitev stolice ogrskega jezika, dasi takega jezika ni. Na Ogrskem se govori nemško, madžarsko, rumunsko, slovensko, srbsko-hrvaško, slovaško itd., ali ogrskega jezika ne pozna nihče. Kakor se vidi, nameravajo Prusi ustanoviti stolico madžarskega jezika. Praktične vrednosti pa nikakor nima ta predlog. Kdo pa se bo učil jezika, katerega govori komaj 8 milijonov ljudi, in to še v deželi, kjer vsak izobražen človek razume nemški? Iz tega razloga nima predlog ogrskega združenja za prijateljstvo v vojski, da bi se nemški in madžarski otroci izmenjavali in se tako naučili obeh deželnih jezikov, za nemške otroke nobene cene. Žal, nemška prijaznost na Ogrskem ni bila nikdar priznana. Kakor poroča list »Deutsch-Ungarischer Volksfreund« v Temešvaru, je bilo nedavno nemškim časopisom na Ogrskem naročeno, da ne bi več pisali starih nemških imen mest, kakor: Hermannstadt, Kronstadt, Pressburg itd., temuč samo madžarska imena, kakor Nagyszeben, Bresso, Poszony itd. Poleg tega je predlagal profesor Bethy v Pešti, da bi se v dopisovanju z Nemci rabila madžarska imena mest, katera so bila doslej predpisana le za uradno dopisovanje.

Izgubljeni osli. To-le zabavno povest o izgubljenih vojaških oslih pripoveduje pariški dopisnik »Standarda«: Za časa umikanja k Sarno je našel francoski kmet, ki je vozil seno, v neki soteski enajst oslov, natovorjenih s strojnimi puškami in potrebno municijo. Živali so bile čisto same in so se pasle. Kmet je uvidel, da so se bili osli izgubili od svoje čete in zaostali tu. Ni jih hotel pustiti, odgnal jih je domov in stvar naznanil vaškemu predstojniku. Le-ta mu je ukazal, naj vso reč javi vojnemu ministrstvu. Kmet se odpravi v Pariz; na vojnem ministrstvu ga pošiljajo od Poncija do Pilata in neki visok

častnik ga resno opozori, naj nikar ne pridržuje oslov, ker zagreši zločin proti državi, kdor si pridržuje državno lastnino; osle naj nemudoma odda polku, ki jih je bil izgubil. »Ko bi vedel, kateri polk je bil to?« meni kmet v stiski. Častnik zmigne z rameni. »Ali mi vsaj veste povedati, kateri polki imajo take oslovске baterije?« vprašuje kmet dalje. »O tem dajati pojasnila, je strogo prepovedano!« odvrne resno častnik in pošlje kmeta v artiljerijski glavni stan na Place St. Thomas. Tam se je preplašeni kmet iznebil vsaj strogih pušk, toda glede oslov ni mogel dobiti nobenega rešilnega odgovora. Torej nazaj na vojno ministrstvo! Ko je častnik zopet zagledal kmetiča, se je ves razburil in zavpil nad njim: »Za zlodija, obdržite!« svoje osle, kaj bi jaz z njimi?« Kmetič gre domov in razposodi osle po 5 frankov na dan. Imel je torej vsak dan 55 frankov dohodkov. Ko se vedno ni dobil nobenega napotka iz vojnega ministrstva, kaj naj stori z osli, je položil svojo stisko nekemu častniku na komisarijatu. Ta pa mu pravi: »Ako krmite armadne osle, se ob sebi razume, da vam mora država krmo plačati. Nihče ne more zahtevati, da bi krmili državno živino zastonj. Tu imate nakaznico na denar za krmo!« In osli so še vedno tam, kjer so bili.

Na krakovskem ženskem učiteljsku se je oglašilo letos za prvi letnik toliko dijakinj, da so morale 130 prošelj odbiti. Poljski zavodi za učiteljice so bili 1. 1915/16 neobičajno močno obiskani. Na teh javnih zavodih je bilo 943 kandidat, a v zasebnih zavodih jih je bilo 2055.

Kaj je prestolonaslednik na bojišču. Vojni poročevalec »N. Wien. Journal« piše: O kakem sijaju dunajskega dvora ni tu na bojišču prav ničesar opaziti; prestolonaslednik živi tako priprosto kakor vsi drugi. Razlika je le v tem, da strežejo pri obedu sivo livrirani lakaji in ne vojaki. Dnevi brez mesa se držijo na fronti ravno tako strogo kakor kje v ozadju. Tu dva prestolonaslednikova jedilna lista: V nedeljo: Goveja juha z rezanci; dušana pljučka s pečeno svinjo; dunajski rezanci z orehi in makom; sir; kava. Pijače: belo ali rdeče vino. Giesshübler. — Petek: Gobova juha; jajčja jed z graham; cmoki s češpljevim nadevom; sir; kava. Pijače: vedno enako. Princ je brez razlike vse; močnat je jedi si vzame večkrat še drugič. Za mizo mu sedi na desni generalštabni načelnik polkovnik baron Waldstätten, na levi pa ženijski podpolkovnik Giessl. Kadar gre prestolonaslednik na fronto, vzame s seboj le mrzle jedi: dve jajci, nekoliko narezka in čašo vina.

Izkaznice za čevlje nameravajo uvesti v Moskvi. Vsak Moskovčan bi imel pravico do največ dveh parov čevljev na leto.

Mizarski pomočnik — opat. Pri redovnih volitvah opata samostana Disentis, je izvoljen za opata mnogoletni spiritual in administrator samostana v Münstettu o. Bonifacij Duwe. Novi opat je bil rojen 1. 1859 v Churu na Vestfalskem ter se je izučil mizarstva. Kot stolarski pomočnik je stopil v samostan ter je pričel v 24. letu starosti študirati. Sedaj pa je eden izmed najučenejših članov tega reda.

Podplati iz ostankov usnja. Tovarna Siegel v Warnsdorfu je iznašla način za izdelovanje podplatov iz usnjenih odrezkov. Podplati so narejeni iz štirioglatih kosčkov usnja; po štirje in štirje kosci so na oglih zvezani s kovinastimi ploščicami; sklepi se zamažejo s posebno nepremočljivo tvarino. Na zgornji strani je s smolo prilepljen močan papir. Čevlji so se menda prav dobro obnesli.

Tožaven položaj bavarskih listov. V bavarski državni zbornici je naznanil prometni minister, da je do konca minolega leta na Bavarskem nehale izhajati 50 časnikov.

Pomanjkanje poslov v Ameriki. Vojna je le tudi Američanom začela delati velike preglavice. Radi močno padlega priseljevanja iz evropskih dežel se v Ameriki vedno huje čuti pomanjkanje poselskega osobja. Dočim se je v mirnem času priselilo v Ameriko na leto okroglo 1 milijon 250.000 ljudi, je padlo to število v letu 1915 na 325.000. Hrvatov, Čehov, Rusinov, Poljakov, Rusov, Italijanov in Skandinavcev, izmed katerih dobiva Amerika največ svoje posle, je prišlo le malo v Ameriko in tako se danes v Newyorku, Chicagu itd. ne povprašuje po nobeni stvari toliko, nego po sobaricah in kuharicah. Prva posledica tega je, da so se hišnemu službenemu osobju izredno zvišale plače. Navadna sobarica ima po 180 K na mesec, kuharica pa 260 K in več. Izučene ključarice sploh dobe plačo, kakršno same zahtevajo. Tako tedaj tudi Američani »čutijo« vojno. Priselilo se je v Ameriko leta 1915: 26.187 Rusov (1914. l. 255.660), 49.688 Italijanov (233.738), 14.185 Ircev (24.688), 6385 Švedov (14.800), 3312 Dancev (6262).

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okr. sodnija v Vipavi je o obtožbi upravitelja državnega pravdnštva zoper Jožeta Cigoja zavoljo prestopka po § 14, št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 d. z. v navzočnosti upravitelja državnega pravdnštva Alojzija Črnigoja in prostega obtoženca imenovanega po danes dognani glavni razpravi na predlog obtožitelja, da naj se uporabi zakon, razsodila takole: Jožef Cigoj, roj. 28. jan. 1873, vdovljen, posestnik na Planini Guštini št. 5 je kriv, da je v Guštinah prodal dne 12. marca t. l. Francetu Mravljcu 600 kg sena po 20 K, dne 12. marca t. l. Rozaliji Poljšak 12 q sena po 33 K 33 h in nekega dne pred sv. Jožefom 1916 Ivani Stibilj, 3-27 q sena po 39 K, — tedaj izrabljaje posebne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči zahteval očitno čezmerne cene in s tem zakrivil prestopke po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. avg. 1915 št. 228 d. z. ter se po imenovani točki z uporabo § 260 b k. z. obsoja na pet (5) dni zapore, poostrenega s postji in poleg tega na 140 K denarne kazni, ki bi se, če bi se ne izterjala, premenila na nadaljnih 14 dni zapore in po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

V Vipavi, dne 2. junija 1916.

Dr. Cvetko I. r.

U. 54/16/8.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Vipavi je o obtožbi upravitelja državnega pravdnštva Alojzija Črnigoja zoper Matevža Marca zavoljo prestopka § 14, št. 1 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 d. z. v navzočnosti upravitelja državnega pravdnštva Alojzija Črnigoja in prostega obtoženca imenovanega po danes dognani glavni razpravi na predlog obtožitelja, da naj se uporabi zakon, razsodila takole: Matevž Marc, po domače Rovič, roj. 5. septembra 1868, oženjen, posestnik na Planini Marci št. 25, je kriv, da je na Planini dne 29. februarja 1916 prodal Andreju Samcu 178 do 180 kilogramov, dne 12. marca 1916 pa Jožetu Trbižan 100 kilogramov sena po 40 K q — tedaj izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne stvari zahteval očitno čezmerne cene — in s tem zakrivil prestopke po § 14, št. 1 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 d. z. ter se po imenovani točki z uporabo § 260 b k. z. obsoja na tri (3) dni zapore, poostrenega s postji in vrhute na 70 K denarne kazni, ki bi se, če bi se ne izterjala, premenila na nadaljnih 7 dni zapore, in po § 389 k. p. r. v plačilo stroškov kazenskega postopanja.

V Vipavi, dne 2. junija 1916.

Dr. Cvetko I. r.

U. 56/16/14.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okr. sodnija v Vipavi je o obtožbi upravitelja državnega pravdnštva zoper Jožeta Marca zavoljo prestopka po § 14, št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228, državnega zakona v navzočnosti upravitelja državnega pravdnštva Alojzija Črnigoja, prostega obtoženca Jožeta Marca in njegovega zagovornika c. kr. notarja Marka Pushnika po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja, da naj se uporabi zakon, razsodila takole: Jože Marc, po domače Sustar, roj. 1. oktobra 1851, oženjen, posestnik na Planini št. 14 je kriv, da je dne 11. marca 1916 na Planini prodal Francetu Tavčarju 4-19 q in Alojziju Grmeku 3 q neizpečenega sena, katerega pridelovanje je stalo nekako 7 K 02 h q, po 35 K, — tedaj zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene — in s tem zakrivil prestopke draženja po § 14, št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 d. z. ter se po imenovani točki obsoja z uporabo § 261 k. z. na 1000 K denarne kazni, za slučaj neizterljivosti iste na 7 dni zapore, poleg tega na 200 K denarne kazni, ki bi se premenila, če bi se ne izterjala, na nadaljnih 20 dni zapore in po § 389 k. p. r. v plačilo stroškov kazenskega postopanja. V zmislu § 19 cit. ces. naredbe se ta sodba nabije javno v občini Planina in objavi v listih »Slov. Narod« in »Slovenec«.

V Vipavi, dne 11. julija 1916.

Dr. Cvetko I. r.

Išče se za pripravo k maturi za avgust in september

korrepetitoria

s posebnim znanjem v matematiki, nekaj latinščine in grščine proti prosti brani, stanovanju in primernemu plačilu. — Vstop takoj. Poduk nemški. Ponudbe na upravo lista pod »maturant 1916«, 1723.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega namiznega belega vina večjo zalogo po 135 kron hekto loco klet, in dober rizling po 150 K. Kdor želi kupiti večjo množino, naj pride pokušati v Vipavo. — Načelstvo.

! Milo za pranje!

zajamčeno 28% in 36% maščobe v originalnih zabojih a 50 kg, po nizkih cenah razpošilja, dokler zaloga trdka A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlato a K 87— za 100 kg brez vreč.

Raprove tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno kladjo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, graščico in semensko koruzo za zelena krmo.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kofnita, kalijevo sol, 8% kalijev. 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Odslej prodaja knjižico »Živinareci in vojna« Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi**.

Sadjevec

— izvrstni štajerski ima v zalogi **Ivan Ogrin, Laverca pri Ljubljani.**

Sprečen

brivski pomočnik

se pod jako ugodnimi pogoji takoj sprejme pri **O. Fettich-Frankheim v Ljubljani** 1740

Ana Globočnik-Winterhalter naznanja slav. občinstvu, da je z današnjim dnom otvorila

ateljije za predtiskarijo

vsakovrstnih ročnih del. Istotam se dobijo tudi različne idrijske čipke. Vsak dan od 2—7. ure zvečer. **Ljubljana Wolfova ul. 1/II.**

Na prodaj je lepa 1705

In i š a

z vel. sadnim vrtom in vinogradom na solnčni legi tik postaje. Hiša popolnoma nova po največjem sistemu. V njej gostilna in prostor za prodajalno. Krita z eternitom. Cena 26.000 kron. Več se poizve in ogleda pri **Fr. Vrčonu**, podzupan, Dobravljice št. 28, p. Sv. Križ pri Ajdovščini; prodaja Fr. Oblak, Fuštal, p. Škofja Loka.

Kava!

Kava v kockah že zmlato s sladkorjem; 1 kocka se potrebuje za pol ltr. kave.

Navodilo se glasi: 1 kocko pet minut kuhati v pol ltr. vode, in najboljša sladka kava je gotova.

Samo en posus! Na tisoče priporočila h pisem na razpolago. — En poštni zavoj 5 kg stane samo K 25. — Pošilja proti povzetju ali predplačilu zastopnik tovarne

Fr. Urek, Ljubljana 4,

Mesni trg 13.

Razpis službe.

„Kmetiska posojilnica na Vrhniki“ išče uradnika za II. mesto pri svojem zavodu. Plača po dogovoru. Nastop takoj, eventualno pozneje. Ponudniki naj vložijo svoje prošnje opremljene s pričevali, ter naj se izrazijo glede svojih zahtev.

Ravnateljstvo.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neopodna in jamstvena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838— Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66 Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in pošinita prosto. 1439 **Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.** Marije Terezije cesta št. 12.

VINA naprodaj

ima graščina Lovrečan, pošta Zavrče, Štajersko, in sicer: 100 hl starega vina letnikov 1911, 1914, in 300 hl letnika 1915 (Fürkenberger) liter po 1 K 60 h do 2 K. Interesentje naj se javijo pisмено ali osebno na gornji naslov ali upravo lista pod št. 1716.

Sprejemem

prodajalko

izurjeno v manufakturi in mešani stroki, k je zmožna nemščine in slovenščine in govori in pisavi. Ponudbe na upr. lista pod št. 1732

Sprejme se zanesljiv in pošten trgovski

sluga

v večjo manufakturno trgovino v Ljubljani. Naslov pove upravo tega lista pod št. 1727.

Iščejo se izurjen

POLIR

in tesarji za zgradbo železobetonskega mostu. Ponudbe naj se pošljejo na **Jos. Dubsky & Co. Zagreb.**

Ženitbena ponudba.

Vdovec star 40 let s premoženjem 6000 kron, želi poročiti vdovo brez otrok ali samico v starosti 35—40 let. — Zahteva se nekaj premoženja. — Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro „Vdovec“ 1698

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v sodčkih od 56 litrov naprej po primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

Toplice na Kranjskem

Sezona od 1. maja do 1. oktobra

Termalni-bazeni, posebne termalne kopeli, močvirne kopeli, itd. Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ischias) eksudati, posledice zlomljenih kostij, itd.

Prospekti brezplačno pri kopal. ravnateljstvu.